

NAUJAS BERLYNAS

SUSITARIMO DĖL VAKARINĖS DALIES IŠVAKARĖSE

Nors, kai šios eilutės buvo rašomos, susitarimas dėl Vakarų Berlyno dar nebuvo galutinai pasiektas, visi ženklai kalbėjo už tai, kad žinios apie susitarimą aplenks šias eilutes. Maž daug prieš dvi savaites sovietų ambasadorius keturių valstybių derybose Piotr Abrasimov pradėjo spausti savo kolegas Kenneth Rush (JAV), Roger Jackling (D. Britanija) ir Jean Sauvagnargues (Prancūzija) paskubėti susitarti. Pirmą kartą po 22 metų trys Vakarų ambasadoriai galėjo kalbėti ir derėtis nejausdami jokio spaudimo. Atvirkščiai, jiems net atrodė, kad dabar sovietai buvo prašytojo rolėje.

Faktinai, spaudimas buvo ne iš Vakarų pusės, bet... Tolimųjų Rytų pu-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

sės. Paskutinį kartą čia sustodami prie Maskvos ir Bonnos santykių (rugpiūčio 11 d. Nr.) pastebėjome, kad iš derybų dėl Berlyno galėsime suprasti kokią išpūdį sovietams padarė numatomas prezidento Nixono vizitas į Pekiną. Dabar turime atsakymą: sovietai skuba susitvarkyti su savo vakarinėmis sienomis, kad turėtų laisvesnes rankas Tolimuose Rytuose.

Sovietų interesai reikalauja galima greičiau susitarti dėl Berlyno, kad tuo būdu privesti prie ratifikacijos jų nepuolimo sutarties su Vakarų Vokietija. Kaip žinia, Brandto vyriausybė susiejo jos ratifikaciją

su susitarimu dėl Vakarų Berlyno. (Lygiai kaip ir tolygios sutarties su Lenkija, kur pripažįstama Oderio-Neisės linija teiseta siena.)

Toji ratifikacija sovietams reikalinga tolimiesiems jų siekiams įgalinti:

A. Sušaukti Europos saugumo konferenciją; ir

B. pradėti derybas dėl Rytų - Vakarų kariuomenių sumažinimo Vidurio Europoje.

Tą konferenciją ir derybomis Maskva norėtų sustiprinti savo vakarinį užnugarį konflikto su Kinija atveju.

Derybose dėl naujo Vakarų Berlyno statuso didžiausią galvosūkį sudarė sovietų noras proklamuoti, kad Vakarų Berlynas yra trečia vokiečių valstybė. Bonnos vyriausybė (ir trys Vakarų di-

dieji) su ta pažiūra tylom sutiktų, jei kartu būtų pripažinta ir Vakarų Berlyno teisė turėti specialius santykius su Vakarų Vokietija. Praktiškai tai reikštų, kad Bonnos seimas daugiau nerinktų Vakarų Vokietijos prezidento Vakarų Berlyne, jame neposėdžiautų Bonnos vyriausybė, o prezidentas neatliktų jokių oficialių pareigų, tačiau kartu Vakarų Vokietijos vyriausybė, Vakarų Berlyno prašoma, turėtų teisę jį atstovauti užsieniuose, įskaitant ir Rytų Europą. Vakarų Berlyniečiai turėtų tokią pat teisę lankytis Rytų Vokietijoje ir Rytų Berlyne kaip ir Vakarų Vokietijos gyventojai. Dėl susisiekimo tarp Vakarų Berlyno ir Vakarų Vokietijos, atrodo, bus sutarta kad prekės bus gabenamos užplombuotose vagonuose, tas Vakarų pusėje uždėtas plombas nuimti galės tik adresatas, taip pat jokių kliūčių nebus daroma keleivių susisiekimui, jei jie turės galiojančius Vakarų Vokietijos ar Vakarų Berlyno liudijimus.

Galų gale daugiausiai ginčų sukėlė tik klausimas, kas atstovaus Vakarų Berlyną tarptautinėse organizacijose -- paskutinio karo sąjungininkai ar Vakarų Vokietija ir kas leis sovietams atidaryti savo generalinį konsulatą Vakarų Berlyne: sąjungininkai, t.y. trys Vakarų komendantai ar Vakarų Berlyno senatas.

Kaip matome, susitarimas praktiškai daug ko nepakeis, tačiau eilinių žmonių gyvenimo ir susisiekimo sąlygas kiek palengvins, o to kaip tik ir reikalavo Bonnos vyriausybė.

Vilniaus katedra, statyta 1387 m. Jogailos rūpesčiu, turėjo eilę koplyčių, tarp kurių žymiausia ir gražiausia buvo šv. Kazimiero koplyčia, įrengta 1636 m. karaliaus Zigmanto Vazos rūpesčiu ir lėšomis. 1945 m. komunistinė valdžia katedrą paėmė savo žinion, uždraudė joje laikyti pamaldas, pašalino nuo viršaus šventųjų statulas ir kryžius, o 1953 m. šv. Kazimiero karstą perkėlė į šv. Petro ir Povilo bažnyčią Antakalnyje. Katedra buvo paversta meno galerija ir koncertų sale. Komunistinė valdžia Vilniuje uždarė 28 bažnyčias, paversdamas jas muziejais, kino ir šokių salėmis, sandėliais ir sporto salėmis.

SVETIMI KORESPONDENTAI IR LIETUVA

M. SARGENIS

Dažnai tenka skaityti svetimoje ir savoje spaudoje apie dabartinę Lietuvą. Apie ją rašo svetimi ir savi žurnalistai, įvairūs propagandistai, komunistų pareigūnai, viškie pataikūnai ir Grušo "karjeristai". Iš komunistinių pareigūnų, pataikūnų ir karjeristų, žinoma, su žiburiu tiesos nesulauksi. Jie tarnauja ištikimai Maskvai ir meluoja susirietę. Šiek tiek tiesos prasiskverbta svetimų kraštų žurnalistų aprašymuose apie Lietuvą. Bet ir šie nėra visai laisvi. Neužmirškime, kad į Sovietų Rusiją įsileidžia ne kiekvienas žurnalistas. Jei žurnalistas yra leidžiamas į Maskvą kaip svetimos valstybės korespondentas, tai jį pirmiausia gerai apuostomas, ar jis yra patikimas bolševikinei ideologijai, ar jis nekenks sovietų interesams, ar jį galima bus palenkti savo naudai kokiomis nors lengvatomis, ar jis turi kokių asmeninių silpnybių, kurias galima panaudoti bolševikinės propagandos labui. Taigi, šie svetimi žurnalistai, kaip jie besistengs būti objektyvūs, vis tiek jie turi atiduoti tam tikrą duoklę komunistinės santvarkos naudai. Todėl šių svetimų žurnalistų aprašymai nėra visiškai patikimi. Juos tenka skaityti labai kritiškai, atsižvelgiant tiesą nuo melo.

Kaip pavyzdį norėčiau panagrinėti anglų "The Times" dienraščio korespondento Maskvoje David Bonavia straipsnį apie Vilnių. Jis būdingai pavaizduoja Vilniaus bažnyčių gausumą, jo žmonių pamaldumą, tačiau jis daro kai kurias klaidingas išvadas. Ar bolševikų valdžia jaučia-

si nepatogiai, kad Vilniuje daugybė bažnyčių neturi kunigų, tenka labai abejoti. Juk bolševikai siekia Lietuvoje išnaikinti kunigus, kad galėtų ir likusias bažnyčias paversti "technikos laboratorija, meno galerija, suvenyrų ir svaigalų krautuve ar ateizmo muziejumi", D. Bonavia žodžiais betariant.

Tuo mes tikime, kad "katalikų bažnyčios yra gausiai lankomos, nes Lietuva tebėra pagrindinė katalikiškoji tvirtovė Sovietų Sąjungoje". Tačiau naivu skelbti, kad "Lietuvos valdžia išleidžia net prabangią knygą anglų ir italų kalbomis apie bažnyčios padėtį respublikoje. Tai ženklas, kad Baltijos valstybėse yra šiek tiek laisvesnė kultūrinė atmosfera, kaip kitose Sovietų Sąjungos dalyse". Šios propagandinės knygos išleidimas nėra joks laisvės ženklas, o yra paprastas propagandinis mulkinimo įrankis. Jei bažnyčios yra paverčiamos svaigalų krautuviomis ir ateizmo muziejais, o kunigai už religines apeigas kišami į kalėjimus, tai kokia ten yra "kultūrinė" laisvė?

Reportažo autorius ne tiksliai aiškina ir priežastis, kodėl Lietuvoje rusinimas vyksta lėčiau, negu Latvijoje ir Estijoje. Jis mano, kad Lietuva strategiškai nėra tokia svarbi Sovietų Sąjungai, kaip Latvija ir Estija. Tai neteisingas aiškinimas. Lietuva Rusijai visuomet buvo svarbiausias strateginis punktas, nes per ją eina tiesioginis kelias į V. Europą. Rusinimas Lietuvoje vyksta lėtesniu tempu

dėl psichologinių priežasčių. Lietuviai visais amžiais buvo atkaklesni kovotojai dėl savo gimtosios kalbos, savos religijos ir kultūros.

Pagirtinas korespondento tvirtinimas, kad "visų Baltijos tautų lietuviai turi gražiausią istoriją -- jie patys praeity yra buvę nemenka jėga ir daug kartų kariavę su rusais, kaip lygūs su lygiais. Kultūrinė įtaka yra daugiauėjusi iš lenkų ir vokiečių, negu iš rusų". Toliau vėl nušnekama, kad yra kažkokie Sovietų Sąjungos nepagydomi priešai. Leiskite paklausti, David Bonavia, ar galima anglų pagydyti taip, kad jis norėtų būti rusų vergu?

Korespondentas bando mus, lietuvius, prie dabartinės padėties pripratinti, kai jis skelbia: "Lietuva pirmą kartą pasidarė Rusijos provincija 1795 m., po Lenkijos padalijimo ir išbuvo tokia iki I pasaulinio karo. Todėl vis tiek, kaip skaudu lietuviams būtų prisiminti trumpą nepriklausomybės laikotarpį, dabartinė padėtis jiems nėra visiškai naujas dalykas". Korespondentas užmiršo ar nežinojo, kad lietuviai nuo 1795 m. iki 1918 m. atkakliai kovojo prieš carinės Rusijos jėga primestą Lietuvos okupaciją, kaip lygiai ir šiandien tie "nepagydomi Sovietų Sąjungos priešai" kovoja dėl visiškios Lietuvos nepriklausomybės, o ne dėl trupinio bolševikų propagandos su-falsifikuotos "laisvės".

Po visų žiaurumų, kuriuos esame patyrę Stalinio žvėriško sadizmo metais, po Simo Kudir-

(Nukelta į 2 psl.)

MASKVA STIPRINA KOVĄ PRIEŠ RELIGIJĄ

Kas mano ir skelbia, kad komunistinis režimas religijų atžvilgiu yra sušvelnėjęs, tas pats klysta ir kitus klaidina. Jei propagandiniai sumetimais bolševikai išleidžia vieną kitą katalikų kunigą į Romą, ar išspausdina kokią propagandinę brošiūrą svetimomis kalbomis, kur me lagingai įrodinėjama, kad Sovietų Rusijoje viešpatauja religinė laisvė, tai daroma užsienio skaitytojams mulkinti.

Štai šią savaitę Maskvos "Pravda" paskelbė straipsnį, kuriame reikalaujama didesnės ateistinės propagandos ir skubesnės kovos su religinėmis atliekomis. Sociologinė įvairių sovietų kraštų tyrybaparažiusi, kad "tam tikros žmonių masės tiki į Dievą". Tai reikią šias religines atliekas išnaikinti. Todėl "Pravda" kviečia visus agitatorius, mokytojus, rašytojus, dailininkus ir žurnalistus daugiau laiko pašvęsti kovai su tikinčiaisiais.

Kadangi administracinis kovos metodas nedavė gerų vaisių, bet iššaukė dar didesnę pasipriešinimą, tai dabar siūlomas psichologinis metodas. Reikią individualiai su kiekvienu tikinčiuoju kalbėtis, įeiti į jo vidų, palenkti jo galvą ateizmo kryptimi.

Esą pastebėta, kad piliečiai vis daugiau naudojasi bažnyčių apeigomis ir papročiais. Vairkai krikščionijai, sutuoktuvės daromos bažnyčiose. Šitom religinėm atliekanom reikią aktyvesnių kovos metodų. Civilinė metrikacija, gimimo pažymėjimų išdavimas

mas turis būti susietas su šventine nuotaika. Reikalinga įvesti į apeigas "socialistines" tradicijas, kurios atitiktų komunistinę pasaulėžiūrą.

Ypatingai ateistinis auklėjimas sustiprintas mokyklose, universitetuose ir agitatorių kadruose.

Taip pat "Pravda" reikalauja griežtesnės antireliginių įstatymų vykdymo kontrolės. Ateistinis auklėjimas sietinamas su "buržuazinės religinės propagandos" kritika, kad "kapitalistinių kraštų" reakcinis klerikalizmas būtų išaiškintas ir sukludytas religijos pagalba" socialistinei ideologijai kenkti.

Iš šio "Pravdos" vedamojo aiškiai matome, kad komunistinė Rusija yra pasiryžusi palaispui išnaikinti visas religijas. Jei ortodoksų bažnyčiai suteikiama dar šiokių tokių privilegijų, tai ne iš meilės, bet dėl intereso: toji bažnyčia dabar ištikimai talkininkauja komunistinės valstybės tikslams.

KVIEČIA TALKON SOCIALDEMOKRATUS

Maskva kaip įmanydama stengiasi V. Europos socialistines partijas prisivilioti savo pusėn. Ypatingai jiems rūpi V. Vokietijos SPD (socialdemokratai) ir Anglijos Labour Party (darbiečiai). Be abejo, Maskva džiaugtųsi, jei Italijos ir Prancūzijos socialistinės partijos padėtų tų valstybių komunistams paimti valdžią į savo rankas. Todėl "Prav-

(Nukelta į 2 psl.)

LEISKIME VAIKUS LIETUVIŠKON MOKYKLON!

■ Europos lietuviai

LIUDAS VISMANTAS

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ ANGLIJOJE

Šiemet Pavergtųjų Tautų savaitė vyko daugelyje D. Britanijos miestų, bet reikšmingiausia buvo Londone. Ją suorganizavo British League for European Freedom. Talkininkavo visos bolševikų pavergtos tautos. Lietuviams atstovavo DBLS sekretorius A. Pranckūnas.

Liepos 19 d. Howard Hotel buvo spaudos konferencija, kuriai pirmininkavo lady Birdwood. Ji išsamiai supažindino anglų ir egzilų žurnalistus su šios savaitės reikšme. Buvo išdalinta gausi medžiaga apie pavergtąsias tautas.

Liepos 20 d. Parlamento rūmuose buvo suruoštas priėmimas, kurio rėmėjai buvo parlamento narys John Bigs-Davison ir Lord Branby. Į priėmimą atsilankė nemaža parlamento narių ir pavergtų tautų atstovai. Parlamento nariai buvo supažindinti su pavergtų tautų dabartine būkle.

Liepos 22 d. egzilų atstovai pasimatė su dviem aukštais D. Britanijos užsienio reikalų ministerijos valdininkais. Jiems buvo įteiktas memorandumas. Šis oficialus egzilų atstovų priėmimas užsienio reikalų ministerijoje yra tam tikras Pavergtųjų Tautų Savaitės pripažinimas D. Britanijoje.

Liepos 23 d. Ukrainiečių sąjunga surengė priėmimą, kuriame dalyvavo nemaža anglų politikų ir egzilų atstovų. Ukrainiečių jaunimas atliko meninę programą.

Liepos 25 d. įvyko masinis viešas susirinkimas Fulham mieste salėje. Susirinkimą atidarė Lady Birdwood. Scenoje plevėšavo pavergtų tautų vėliavos, jų tarpe ir lietuviškoji trispalvė. Lietuvų vardu susirinkime kalbėjo jaunosios kartos atstovas A. Gasiūnas. Pagrindinę kalbą pasakė leidėjas, žurnalistas, trijų knygų autorius Tom Stacey. Jis pabrėžė, kad net ir britų laisvei gresia raudonasis pavojus. Mums atrodo, kad šita tiesa jau nebe šiandien yra aiški, tik kažkodėl laisvųjų tautų vėluojama tai suprasti.

Susirinkimo pabaigoje buvo priimta bendra rezoliucija, kurioje pasmerkiamas rusiškasis komunistinis imperializmas ir kviečiamos visos tautos solidariai jungtis į bendrą kovą prieš bendrą priešą — sovietinę Rusiją, už pavergtųjų tautų laisvę.

Anglijos lietuviai šioje savaitėje yra vieni iš laisvųjų. Pagarba jiems!

• Šią vasarą Lugane, Šveicarijoje, mirė Mafalda Šaulienė, Lieuvos nepriklausomybės akto signataro ir diplomato dr. Jurgio Šaulio našlė. Vėlionė buvo gimusi 1888 m. Neapolyje, Salvatini šeimoje. Ji buvo išgarsėjusi Vokietijoje kaip pirmosios operos dainininkė. Ji daug metų dainavo Berlyno operose.

Dr. Jurgis Šaulys mirė 1948 m. Jis buvopalaidotas netoli Lugano, San Giorgio parapijos kapinėse. Ant jo antkapio yra užrašai lietuvių ir italų kalbomis, kurie pažymi, jog čia palaidotas Lietuvos ministeris, nepriklausomybės akto signataras.

• Zenta Tenisonaitė-Hellemans išvertė į nederlandų kalbą pluoštą lietuvių poezijos, kuri dabar pasirodė atskiru leidiniu, pavadintu "Eensteen heeftegeenhardt". Tai 88 puslapių knygelė, kurioje yra po du ar tris eilėraščius: Maironio, J. Baltrušaičio, F. Kiršos, A. Giedriaus, Putino, B. Sruogos, S. Santvaro, J. Tysliavos, J. Aisčio, A. Miškinio, B. Brazdžionio, G. Tulauskaitės, K. Grigaitytės, L. Andrieškaus, V. Mačernio, H. Nagio, A. Nykos-Niliūno, V. Šlaito, L. Sutemos, A. Mackaus ir kt. Iš viso per 40 poetų, beveik išimtinai laisvajame pasaulyje gyvenančių.

Šiai knygai įžangą apie Lietuvą parašė vertėja Z. Tenisonaitė. Ją lietuvių kultūros klausimais papildė rašyt. A. Vaičiulaitis.

Ši antologija kaštuoja 110 belgų frankų (priedo dar pašto išlaidų apie 10 frankų). Gaunama šiuo adresu: Ultgeverij Orion - Desclee De Brouwer NV, De Eladen voor de Poezie (Een steen heeft geen hart), Wijngaardplein 15, 8000 - Brugge, Belgium, Europoe.

• Buvę "Pienocentro" bendradarbiai yra pasiryžę išleisti informacinį leidinį "Žemės ūkio gamybinė kooperacija nepriklausomoje Lietuvoje 1920 - 1940". Šio leidinio iniciatorius ir pagrindinis ruošėjas yra Jonas Glemža, buvęs ilgametis "Pienocentro" valdybos pirmininkas ir vyriausiasis direktorius. Visa knygos medžiaga jau paruošta ir atiduota "Nidos" leidyklai Londone išleisti. Knyga leidžiama lietuvių kalba, bet bus paruošti anglų ir vokiečių kalbomis platūs pagrindinių žinių ir statistinių duomenų konspektai. Ji kainuos 10 dol. Pageidaujamos aukos. Siųsti: J. Glemža, 7262 Hirsau, Conventrain 33, W. Germany, Bankkonto Nr. 5890428, Staedt. Girokasse Stuttgart.

Korespondentai ir Lietuva...

(Atkelta iš 1 psl.)
 kos tragedijos ir jo teismo nesame linkę tikėti, kad "Lietuvos komunistas yra švelnėnės rūšies". Betkoks komunistas visur skelbia priešams mirtį, o laisvę tik komunistams, toleranciją jų pataikūnams ir bendradarbiams. Nemanome, kad dau-

KAIP RUSAI PLANAVO UŽGROBTI EUROPA (2)

Čekų generolas Sejna, 1968 metais JAV konsulate Trieste pasiprašęs politinės prielaidos, štai ką pasakoja toliau apie sovietų planus užgrobti visą Europą.

-- Pirmasis puolimas būtų pats sunkiausias. Bet tai įeina į sovietų apskaičiavimus. Pasiekus Reiną, iš Čekoslovakų armijos nebeliktų beveik nė vieno kareivio, tas pats atsitiktų ir su rytų vokiečių armija. Lenkų parašutinininkai, kurie šiuo metu yra skaitlingesni, skirti pulti vakarų vokiečių užnugario pozicijas. Rusai laimėtų visuose planuose, nes jų kariuomenė mažai kariautų per tas tris dienas ir abiejų Vokietijų armi-

guma lietuvių yra tokie naivūs, jog jie tikisi "komunizmą padaryti žmoniškesnį". Iš vilko kaip bedarysi lapę, vis tiek jis liks vilkas, ir iš lapės kaip bedarysi vilką, vis tiek ji liks lapė.

Labai dėkingi esame korespondentui D. Bonavia už tiesą ir pagyrimus bet negalime dėkoti už jo norą pripažinti lietuvių komunistinei vergijai ir pasitenkinti laisvės trupiniais.

Maskva...

(Atkelta iš 1 psl.)

da" vėl pasiūlė V. Europos socialdemokratams bendradarbiauti su komunistais. "Ideologiniai skirtumai nesą kliūtys politiniam bendradarbiavimui konkrečiais klausimais".

Kadangi Maskva žino, kad nesuviliotų V. Europos socialistų, tai ji iškiša ant savo meškerės "taikos ir tautų saugumo" masalą. Kas gi nenori taikos ir kas gi nenori saugumo? Deja, komunistų "taika" yra pagrįsta Grečko patrankomis ir komunistų "saugumas" yra pagrįstas NKVD teroru, priverčiamuoju darbo stovyklomis ir sveikų žmonių depresavimu beprotnamiuose.

V. Europos socialdemokratams prieš penkiolika metų yra nutarę su komunistais nebendradarbiauti ir šio nutarimo šių metų Helsinkio kongresas nepakeitė.

Be abejo, Maskva įkyriai ieškos plyšių socialdemokratuose. Ypač ji veržiasi į socialdemokratinio jaunimo eiles. Ir V. Vokietijoje yra nemaža aklų socialdemokratinio jaunulių, kurie bendradarbiauja su vokiečių komunistais. Tačiau SPD stengiasi tuos jaunulius arba sudrausminti arba išmeta iš partijos.

Demokratiškai galvojantiems socialistams komunistas yra peilis po kaklu. Todėl numanus socialistas nenori kabintis ant komunistinės meškerės, su kuria siekiama žuvų žiaunas sudraskyti.

Tačiau pasitaiko naiivių socialistų, kurie pasikabina ant šios meškerės. (ms)

Čekų generolas Sejna, 1968 metais vakaruose pasiprašęs politinės globos, kalbasi su laikraštininku.

jos, iškaitant ir čekų, liktų beveik visiškai sunaikintos.

Antroji puolimo banga okupuoja ir išvalo teritoriją, paruošdama invazijai į Prancūziją, Benelux ir Angliją. Jei rusai sau vieniems pasilieka užimti Prancūziją, tai dėl paprastos priežasties. Jokiu atveju ji nenori rizikuoti, kad nepasidėtų "fraternizacija" tarp prancūzų, čekų, lenkų, vengrų ir rumunų. Prancūzijos okupacijos vyriausybė jau sudaryta popieriuje. Vyriausiu viršininku paskirtas Karpatinio fronto rusas komendantas. Miestų burmistrai, civiliai administratoriai, politiniai komisarai, policijos valdininkai jau yra iš anksto numatyti, parenkanti ne iš prancūzų komunistų, bet iš rusų, kurie atvyks kartu su armija.

Viskas iki detalių paruošta. Yra atspausdinta milijonai atsišaukimų, maisto kortelių, skelbimų, kurie skirti Vokietijos ir Prancūzijos okupuotiems miestams. Yra sudarytas 10,000 asmenų sąrašas, kurie bus areštuoti Vokietijoje pirmąją okupacijos dieną. Kiekviename rusų padalinyje Čekoslovakijoje, Lenkijoje ir Rytų Vokietijoje jau sudaryti kariniai tribunolai, turį užduotį vietoje teisčių "karo nusikaltėlių".

Prancūzų likvidavimo sąrašas irgi sudarytas. Jame yra keliasdešimt tūkstančių politikų, savivaldybių atstovų, burmistų, kariškių, profesinių sąjungų vadovų ir aktyvesnių narių, žurnalistų ir visų tų kurie daugiau ar mažiau remia dabartinį režimą. Aišku jų teisėjais bus tik rusai.

Tarp rusų kariuomenės, kuri šiuo metu stovi Rytų Vokietijoje, yra "8-ji elito armija". Du šios armijos korpai, 28 ir 57, turi po parašutinininkų divizijas iš 10,000 asmenų.

29-toji parašutinininkų divizija esanti Naumberge ir 39-toji Ordrufe, turi misiją nusileisti Prancūzijoje. Didžiuma politinių komisarių ir žvalgybos karininkų kalba gerai prancūziškai ir angliškai. Jie supažindinti su prancūzų įstatymais ir papročiais. Jų vaidmuo pirmąją karo dieną sunaikinti ryšio mazgus (telefono, radijo, geležinkelių, tiltus) ir padedant esantiems Prancūzijoje agentams, susprogdinti fabrikus, elektros centras, kai kuriuos karinius įrengimus ir sukliudyti mobilią zacią.

Rusai, kaip anais laikais Hitleris, tikisi, kad Prancūzija nekariaus ir pasiduos be mūšio raudonajai armijai. Kad taip skubinti vedama tikra nuodijimo kampanija, šnipinėjimas, kurstymas prieš vyriausybę, nesutarimų įnešimas ir sabotavimas. Šį darbą didžiojoje atlieka čekų žvalgyba. Apie trečdalis Čekoslovakijos prekybinės misijos Prancūzijoje narių priklauso čekų specialioms tarnyboms. Jos vadinasi Chemapol (cheminė industrija), Kovo (sunkioji industrija), Stroi Export (specialios mašinos), Artia (mėnas), Keramika (keramika) ir Omnipol (maisto gamyba). Tų agentų vaidmuo paprastas: gauti kuo daugiau informacijų iš kiekvieno šio prancūzų sektoriaus, kad reikiamu momentu galima būtų įvykdyti sabotazą. Tie agentai nėra pavojingi. Dauguma jų net nežino kuriam tikslui renka šias informacijas.

Panašiai daroma Anglijoje, Italijoje, Vokietijoje, Kanadoje ir kitur. Pavojingiausi yra "miegantieji" agentai, kurie yra įsikūrę tuose kraštuose ir į paviršių iškils kai bus reikalinga. Bendrai paėmus yra 60% aktyvių ir 40% miegančių agentų.

1963 metais aš žinojau, tęsia toliau savo pa-

sakojimą gen. Sejna, kad Prancūzijoje yra devyni čekų špionažo tinklo rezidentai, kurių 6 buvo aktyvūs. Lengviausiai veikti agentams yra Amerikoje ir Kanadoje, kur nėra suvaržymų ir kontrolės ginklams ir sprogstamai medžiagai įsigyti.

Praha šiuo metu, po Leningrado ir Maskvos, yra pasidariusi centru, kur veikia didelis skaičius špionažo mokyklų. Viena iš pagrindinių mokyklų yra "Sovietų prekybinėje misijoje" Prahoje. Vyriausiu kontraspionažo viršininku yra gen. Josef Stavinoha.

Tas, kuris rūpinasi specialia propaganda (nuodijimu) yra pulk. Bucek. Ir Sejna išvardino visą eilę aukštųjų kariškių, kuriems skirtos didesnės ar mažesnės misijos vakaruose.

• **Pedagoginiame Lituanistikos Institute** darbas pradedamas rugsėjo 11. Studentais priimami baigusieji aukštesniąsias lituanistikos mokyklas. Ligi šiol jau yra užsirašę 26 nauji klausytojai. Naujų studentų registracija tęsis ligi mokslo metų pradžios. Dabar turimais duomenimis, ateinančiais mokslo metais Institutą lankys 63 studentai. Instituto tikslas — ruošti mokytojus lituanistikos mokykloms. Instituto programa yra dvejų ir trejų metų. Išėję dvejų metų programą įsigysia pradinę lit. mokyklų mokytojo cenzą, o išėjusieji trejų metų programą suteikiamas aukštesniosios lit. mokyklos mokytojo cenzas. Ta pati programa yra einama ir neakivaizdiniu (korespondenciniu) būdu. Šiuo dėstymo būdu gali pasinaudoti bet kame gyvenantieji. Į neakivaizdinį skyrį priimami ir mažesnio išsilavinimo asmenys. Su jais einama žemesnio lygio programa. Informacijos reikalu kreiptis šiuo adresu: P. L. Institutas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Tel.: 737-9134 (kasdien tarp 10 ir 12 val. ryto).

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO I STAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYCIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTU • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

KUO VERČIASI 'GIMTASIS KRAŠTAS'?

Kelių mažų puslapių leidinėlis "Gimtas kraštas" skirtas eksportui. Jis siunčiamas daugeliui lietuvių užsienio, kur tik sugriebia adresą. Fiktyvūs numerio kaina, 5 kop., skirta pigiai gauti skaitytoją dėl leidimo vietos. Tikslai laikraščio adresas, kaip su sirašinėjimo punktas nurodytas: Vilnius, Lenino aikštė 15.

Iš savo puslapių dvelkia jis a.a. "Tėvynės Balsas" modifikacija. Idiliški lietuviškos gamtos vaizdai skirti išeiviskai nostalgijai padirginti. "Valstiečių laikraštis" ir "Tiesa", netgi "Komjaunimo tiesa" užversti darbų neatlikimo aliarmais, raginimais, grasymais, skundais ir savitarpiniais apsišmeižimais, bet "Gimtojo krašto" puslapiuose ok. Lietuvos gyvenimas yra rojus gyvenimas. Tik, broliai lietuviai, atvažiuokite, grožėkitės ir stebėkitės!

Todėl ir groja "Gimtojo krašto" turinyje pirmuoju smuiku ok. Lietuvos lankytojų skyrius. Pagal savo partinę užduotį, redakcija privalo iš kiekvieno užsienio vizito sudaryti mitą, kad lankytojas dėl to ir lanko ok. Lietuvą, kad jis toleruoja okupacinį režimą, džiaugiasi tuo režimu, pripažįsta okupaciją ir netgi patikina režimui savo ištikimybę.

Todėl su itin didesniu dėmesiu laikraštukas linksniuoja tuos vardus, kurie plačiau žinomi užsienio lietuvių. Pastebėtina, kad "Gimtas kraštas" nedaug dėmesio skiria "Vilnius" ar "Laisvės" žmonėms, kurių ištikimybė okupaciniam režimui neabejojama. Bet sugriebęs išeivijos plačią žinomą vardą, laikraštis netenka ir galvos.

Iš reportažų atrodo, kad šie lankytojai, išaugę užsienyje, gerai žina vakarų visuomeninę struktūrą ir laisvės, prišneka tokių absurdo, kad net ausys leipsta. Šie asmenys, dažnai patys stveriasi už galvos, pasikait savo "susižavėjimo tarybine santvarka" pareiškimus.

Neturėję interview su "Gimtojo krašto" korespondentu, jie atranda laikraštuke ne tik savo politinės ideologijos "išpažintis". Taip, dažnai, ant auksinės lėkštės pristatomi redakcijos sufabrikuoti spūdviai Amerikai, arba Nepriklausomai Lietuvai.

Suprantama, čia vei-

kia abipusio atsakomumo teorija: neik su velniu riestauti.

Tarpusaviai išeivijos ginčai yra geležėlė, kurią vis nori atrasti "Gimtojo krašto" politrukai. Čia tuoj ima skambėti dar iš a.a. "Tėvynės balso" pažįstama kakofonija: vadeivos, žmogžudžiai, kraujuotos rankos, amerikinių dolerių vagys, etc. Komiška atrodo, kad dažnai, netiesiogiai, šie "tarybiniai epitetai" taikomi tėvams tų lankytojų, kurie apdovanoja ok. Lietuvą ir jos režimą propagandiskais komplimentais! Tarybinei tikrovei tai nenaujiena. Ministerio A. Merkio sūnus smerkė savo tėvą. Tą pat padarė dail. Savickas, rašyt. Dovydaitis. Kodėl dypukų atžalos čia bus išimtis? Ir kaip keista, kad laisvojo gyvenimo sąlygos kai kuriems ne išugdė paprasto apdairumo. Nostalginės nuotikos paralyžuoja politinę orientaciją. Tokie ok. Lietuvos lankytojai iš laisvojo pasaulio atstovų pavirsta į režimo propagandos aukas.

Suprantama, kad "Gimtas kraštas" eis tol, kol bus išsemtas tam tikras propagandinis etapas. Taip buvo su "Tėvynės Balsu" ir kitais tada režimui populiariais leidiniais "už sugrįžimą".

Dabar tema už "sugrįžimą" visiškai išbluko. Liko "simpatijos kraštui melodijos". Tose melodijose ok. Lietuva pristatoma, kaip "suvereninė valstybė", aplink turistą žują pareigūnai, kaip "laisvi, kūrybingi lietuviai". Bet ir entuziastiškiausi (la-

JURGIS BIELIŪNAS VENEZUELOJAU...NEBEGRĮŽO

Š.m. rugpjūčio 5 d., ketvirtadienį, 5 val. p.p. (Europos laiku) Austrijoje, Salzburgo ligoninėje mirė Jurgis Bieliūnas. Palaidotas rugpjūčio 9 d. 3:30 val. p.p. tame pačiame mieste komunaliniuose kapuose.

Tokia žinia skrido Lietuvon, Venezuelon ir Amerikon, nešdama velionio giminėms, draugams, pažįstamiems gaudumą ir liūdesį.

Paskutiniuosius 25-rius metus Jurgis Bieliūnas gyveno Venezueloje, Maracay mieste, čia įsistiprinęs kaip prekybininkas, tarp lietuvių stipriausias, o su kitais tautaičiais įdomiai rungtyniavęs, turėdamas kai kurias išimtinias importo teises iš Vokietijos ir Japonijos firmų. Būdamas tvirtas pinigų, buvo didelis ir visuomenininkas, dirbęs su atsidėjimu svarbius mažus ir skambius didelius darbus. Šiandien galima aiškiai matyti Jurgio Bieliūno dvejopą ir paritetinę savybę: žvalgų-sumanytojų prekyboj ir dosnų-pasidėjusių lietuvių visuomeniniame gyvenime.

Prieš metus Venezuelos lietuvių bendruomenėje buvo išleistas "Venezuelos Lietuvis" — gražus periodinis leidinys, kurio viršelyje buvo velionio Bieliūno atvaizdas, ir viduryje leidinio redaktoriaus pasikalbėjimas su juo. Tai buvo Venezuelos lietuvių pagalba, išreikšta Bieliūnui už jo piniginių dosnumą, už neišsėmiamą gerą norą, už gražiai pastovų dalyvavimą lietuviškame gyvenime, už tą ryškų pabrėžimą visur ir visada lietuvių pirmenybės prieš visą kitą.

Tuo būdu, J. Bieliūnas tapo sunkiai pamainomu Venezuelos lietuvių bendruomenės, kuriuos organizatoriumi jis buvo nuo pat atvykimo į šį kraštą 1947 metais. Labai pasigės jo lietuvių kapelionas kun. A. Perkumas, tvarkydamas

biausiai propagandos apmaitieji) turistai skuba namo, į "kapitalistinių pragarą". Ir šis faktas niekais paverčia "Gimtojo krašto" partines užduotis. (va)

ANTANAS DIRŽYS

ir ganydamas, išsisklaidžiusią po visą plačią

A.a. Jurgis Bieliūnas ir sirgdamas rūpinosi Čiurlioniečių priėmimu Venezueloje. Nuotraukoje iš kairės: muz. A. Mikulskis, Vanda Bieliūnienė, Ona Mikulskienė ir Jurgis Bieliūnas.

J. Garlos nuotrauka

mas gastrolėms Colombijon ir Venezuelon. Ve-

Venezuelą, savo parapiją. Pasigės jo daugelis paskirų bičiulių su kuriais jis bendravo rimtame darbe ir pramogose, kur jo širdingumas spinduliavo, ir jei jau kas kur kokią bendro reikalo sąskaitą mokėjo — tai buvo vis tas pats plataus mosto žmogus — Jurgis Bieliūnas.

Velionio visuomenininkas buvo prigimtas. Kiek jį pažinau, atrodo, J. Bieliūnas be lietuvių gyventi negalėjo. Būdamas vienas pirmųjų lietuvių imigrantų Venezueloje ir matydamas kad lietuvių čia maža, juos kvietė iš Europos ir atvažiuotiems vėliau tiesė pagelbos ranką rekomendacijomis, suradimu darbų, net laikinai priglaudimais pas save.

Jo visuomeniški palinkimai ryškėjo nuo jo jaunatvės, nuo jo 5 klases Aukštosios komercinės mokyklos Kaune dienų, kai jis veikė pavasarininkuose, šaulių gretose, Vilniaus Vadavimo S-gos darbuose. Anot paties Bieliūno: "su vaidinimais, vakarais, chorų koncertais esu daugelio scenų dūklų iššluostęs; reikėjo gi lietuvinėti aplenkėjusius Kauno Šančius, Žaliakalnį, Aukštąją Panemunę".

Jeigu anuose darbuose jis buvo tik artistas, choristas, ir tik retkarčiais bėdų atvejais tapdavo ir "režisierium", tai jau Venezueloje 25-rių metų gyvenime jis buvo drąsus ir paveikus organizatorius, beveik gatavas lietuvinėti net venezueliečius jų pačių žemėje... Tik jo pečioms paremiant galėjo savų laikų būti skambiai priimti Venezueloje lietuvių sportininkai iš JAV, tada skraidinti į pasaulį Juozo Bačiūno. Tik Bieliūnui stovint organizacijos užnugaryje, šaunią sekme turėjo Graindinėlės gastrolė Venezueloje perna.

Prie to reikia neužmiršti ir 1951-ųjų metų, kai šeši Venezuelos lietuviai — geradariai sumetė 1500 dolerių pirmąją premiją Lietuvių Rąšytojų Dr-jai. Juk jų penkis, prie kurių jis pats buvo šeštasis, jie rado, pakalbino ir "įtikino" premijos rekalingumu. J. Bieliūnas įtikinti mokėjo duodamas pavyzdį pirma pats.

Pagaliau, patys vaizdingiausi, kartu ir dra-

matiškausi yra šie metai, kai tik neseniai clevelandiškas Čiurlionio Ansamblis buvo kviečia-

nezuelos lietuviams buvo kietas priėmimo uždavinys, bet nepaprastai naudingas, įvykis labai šaunus, kurį sumanė ir rėmė vėlgi velionis.

Šiuo kartu ruošos įtampa ypač padidėjo Venezueloje, kai pats Bieliūnas rimtai sunegalavo. Net nuostabu buvo, kai svečių priėmimo komitetas posėdžiavo ligoninėje, kai Bieliūnas nebeapsiėjo be oksigeno. Ir kai Čiurlioniečiai jau buvo ant slenksčio Venezuelos, Bieliūnas iš ligo nūnės išėjo sauališkai, kad būtų kartu su svečiais.

Kai Čiurlionio Ansamblis grįžo į Clevelandą, J. Bieliūnas, lydimas savo žmonos Vandos, ir jau sunkioje sveikatos būklėje, skubėjo į Salzbургą, Austrijon — ieškojo daktarų pagelbos ten. Tačiau ligoninės daktarai (Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

Bolševikinis G. Kraštas saldžiai išgria tuos retus "paklydusius paukščius", kurie iš laisvų šalių grįžta į Maskvos valdomą Lietuvą. Iš jų nevienas būna priverstas biaučiai supelkti mūsų žygius tėvynei išlaisvinti, Lietuviški maskolių tarnai net nusikalė tariamai paniekinamą vardą mums pravardžiuoti: vaduotojai! Gailla, net kai kurie iš mūsų spaudos žmonių šiaip uždangos ima šį žodį ta bloga prasme kartoti.

Bet mes to vardo visai nebijome, nes tikrai žinome, kad Lietuva dabar yra žiaurioje nelaisvėje ir kad jos gyventojai labai laukia išvadavimo iš Maskvos jungo, o ypatingai tikisi iš mūsų, laisvėje gyvenančių, visokeriopos pagalbos, gal labiausiai — politinio veikimo, kovojimo su komunizmo melais, siekimo tautai nepriklausomybės. Savą žemę ir brolius išvaduoti iš Kremiaus satrapų nagų — doras siekiny ir garbės pareiga mums! Tai nėra lengva — visas pasaulis dabar žino, kaip sunku kovoti su bolševizmo slibinu. Bet nė viena vergija nėra amžina, ir Nemuno šalis bus išvaduota!

Kaip kadaise atgimstančios tautos pirmuosius kovotojus nutautėliai ir svetimieji pravardžiuoja litvomanais, bet Vincas Kudirka ar Vaižgantas ir kiti nepabūgo to vardo, taip dabar — mums garbė vadintis tėvynės vaduotojais! Vien tik neišmanėliai arba komunizmo suklaidintieji (tokių, ačiū Dievui, nedaug turim) griebsia tuo žodžiu tartum tyčiotis iš kovų dėl tautos laisvės. Kiti daro tai dėl menkos dvasios, dėl vaikiško nekantrumo: jiems sunku suprasti, kad Lietuva gali net ilgus metus ištverti laukdama laisvės ir nepasiduoti pavergėjo viliojimams. Jie sako: dabar nėra vilties greitai laimėti, todėl būtina apsiprasti ir susitaikyti su padėtimi. Tai pigi ir paviršutiniška pažiūra. Tautos gyvybė — ne viendienė vertybė, ji šimtmečius ir kančioj išlieka. Dar anuomet Bieliūnas rašė, kad tik per begalinį tikėjimą ir ilgą ištvermę, per gausias aukas ir kančias, ilgus nesėkmes žygius ir nusivylimus — galop būna pasiektas Laimės Žiburyš... Svarbu nepamesti vilties, nepasiduoti viliojimams iš šalies, Tėvynės vaduotojo vardas teliks mums šventas ir — joki pasalkandžiai savo pašaipom nuo didžio tikslo mūsų neatitrauks. Tikrai silpnadvasiai pasiduoda gundymams.

Kai kas pas mus ima įtaigoti, kad — galima būti geru lietuviu ir nemokant savos kalbos. Šitai nuosmūdo tezei sąmoningas lietuvis dar negali pritarti. Juk dabar nėra jokių kliūčių išmokti: veikia savos mokyklos, net universitetuose kursai, yra begalės įvairių vadovėlių, taip pat labai patogi neakivaizdinio kurso lietuviškoji mokykla. O nemokant kalbos jau negalima gyvai dalyvauti lietuviškoje kultūroje, naudotis sava spauda, įsigyventi į šiuolaikinius tautos reikalus. Gali tik vadintis lietuviu, bet nei sau iš to turėsi dvasinio didžiulio, nei tautai pats būsi vertingas narys, jei nemokėsi kalbos. Tai tik žodinis žaidimas, tik prilipdytas vardas, be vidaus prasmės.

Antra, čia daugiausia eina kalba apie mūsų jaunimą, nepajėgiantį išmokti lietuviškai. Prisipažinkime: tai tik didelio apsilėidimo arba permenko tautybės supratimo pateisinimas. Žinoma, tėvai dar mirtiną tautinę nuodėmę, jei iš mažens su vaikais nesikalba lietuviškai ir tuo būdu juos nuskriaudžia, tartum apvagia, neišmokydami savos kalbos. Ypač kad jaunam be galo lengva kalbas mokytis! Tik jei nėra noro nei tautinės savigarbos — tuomet sunku, nėra laiko, neįdomu. Bet tai jau reikią dvasinį nuosmūklį. O net svetimtaučiai, kurie pamilsta lietuvių — išmoka puikiai ir nedejuoja dėl sunkumo, nors suaugusiam kalbos mokytis dešimtyk sunkiau. Bet pasirodo dar vis yra pas mus suklaidintų tėvų, kurie mano — angliška mokantis negera dar sykiu maišyti kitą kalbą... O kaip tik yra priešingai: juo daugiau kalbų iš mažens vaikas mokosi, juo jam lengviau jas įsisavinti, sykiu išsiugdo gabumai dar vėliau ir kitoms kalboms išmokti.

Idomus faktas, kad caro laikais pasienio miesteliuose (Kybartai, Naumiestis ir kt.) lietuvių vaikai išmokdavo penkias kalbas be jokių pastangų, vien žaisdami ir draugaudami su kitais vienaamžiais. Jie mokėjo savo lietuvių k., paskui — lenkų k. (tai buvo visų miestelių katalikų būtina šneka); dar žydų, nes tai gausiausias gyventojų kiekis mieste; rusų — visur oficiali ir būtina žinotina valdžios kalba; na, dar ir vokiečių, kadangi ėjo labai gyva prekyba per sieną su Vokietija, nuolatine kontrabanda smulkios ir stambios prekės (daug žeimų vien iš to gyveno), o ir šiaip buvo mada pvz, sekmadieniais vaikams saldinių ar ko nupirkti — būtinai iš anapus tilto, lyg vokiška prekė jau ypatingesnė, įdomesnė. Gal būtų, tuo iš mažens keleto kalbų mokėjimu anuomet lietuvių ir išsiugdė nemažą gabumą kalboms. Palyginkime dabar čia amerikiečius: jiems daugelio svetimų kalbų mokėjimas yra ne toks dažnas dalykas. Išgelbti tik tą aplinkybę, kad pagal kilnę ir savo tėvus — dar nevienas šiaip taip išmoka ir savo protėvių kalbą.

Reikia tikėtis, kad nuo šio rudens kiekviena lietuviška šeima pasirūš su savo priaugančia karta namuose tik lietuviškai kalbėtis. Tuo būdu vaikai tapos dvasiškai turtingesni, o sykiu išsiugdys didesnius gabumus lengvai ir daugiau svetimų kalbų išmokti.

GERIAUSIAI PALSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

'AUDRONĖ'

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA
IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARLA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskentusią lietuvišką pajūrio vilą.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO VIEŠNAGĖ VENEZUELOJE

JURGIO BIELIŪNO TESTAMENTAS (4)

Čiurlionio Ansamblio belaukiant, Caracaso lie-tuvių tarpe kaupėsi tam tikras įtempimas. Dauguma mūsų, Ansamblio niekad nebuvo matę, ir jo meninį pajėgumą įvertinti mums buvo neįmanoma. Drauge žinojome, kad atvykus Venezuelon, Čiurlioniečiams teks koncertuoti miesto aikštėje, bulių kovų arenoje, sporto stadione, didžiajam miesto parke...

Mes žinojome, kad spektakliai turės įvykti be teatro salei būdingų įrengimų, t.y. be artistams įprastų lengvatų. Žinojome, kad išlaikyti padrikusios tūkstantinės minios dėmesį būsią kur kas sunkiau, negu patenkinti teatro salės akustikon irėmintą publiką. Žinojome... t.y. bijojome, kad iškviesdami Čiurlionio Ansamblių su tokia už-

JURATĖ DE ROSALES
Dirvos spec. korespondentė
Venezueloje

duotim, mes Čiurlioniečiams būsimę padarę meškos patarnavimą.

Mes jaudinomės ir švariai viens kitą kaltinome neapdairumu. Telefonai nesustojo valandomis. Kiek išsigandusi, ir aš skambinau LB Centro Valdybos Pirmininkui, inž. Vl. Venckui, į Maracay miestą. Sakau, žinai, pirmininke, reikalai bus prasti.

Inž. Vladas Venckus yra mažlietuvis. Kaip tas ažuolas prie Nemūnėlio, jis nieko neboja. Iš lėto skanduodamas žodžius, jis man įrodinėjo, kad Čiurlioniečiai yra pajėgūs, Mikulskis igudęs, ir, kad mes nė nepajusime, kai viskas gerai praeis.

Ateitis parodė, kad inž. Venckus buvo tei-

R. Natera Moncada. Jis asmeniškai rūpinosi visais mūsų reikalais.

Netrukus sužinojau, kad koncertų vieta ir laikas buvo paskirti aukščiausiose Ministerijos instancijose, su tikslu, kad Čiurlioniečius pamatyti kiek galint didesnis žmonių skaičius. Komisijos nariai džiaugėsi, kad jiems pavyks pritraukti tiek publikos...

Beliko nuslėpti sąvas abejones, tuo labiau, kad karininkų gerai valiai ir rūpesčiui nebuvo galo. Jų elgesys mūsų atžvilgiu buvo be priekaištų. Jie dirbo tiksliai ir efektyviai. Matėsi, kad jie stengėsi viską taip atlikti, kad Čiurlioniečių pasisekimas būtų užtikrintas.

Inž. Venckus atsiuntė Komisijai berods paties Mikulskio nupaišytą planuką, kuriame buvo nurodyti chorui reikalingi laipteliai ir scenos apimtis. Brėžiny buvo atžymėtos grindys, kiek aukščiau scena, o ant scenos trys pakopos chorui.

Kai sekančią dieną nuėjau į Kar. Ramovę, pasitiko mane vienas majoras su Mikulskio plane, liu rankoje ir išgastingu balsu paklausė ispaniškai: "Qué es grindys"? Kai paaiškinau, ką šis plane lietuviškai išrašytas žodis reiškė, majoras regimai pradžiugo: jis buvo manęs, kad tos grindys, tai kažkoks žemėnis scenos praplatinimas, ir dargi neaprepiamo dydžio!

Lietuviai norėjo, kad Ansamblio nuolatinis palydovu būtų paskirtas Venezuelos IV-tos Pėstininkų Divizijos leitenantas, lietuvis B. Petraševičius. Čia dalykai kiek pasunkėjo, nes lt. Petraševičius tuo metu turėjo gauti atostogas. Bendru sutarimu, Petraševičius nevažiavo toli, tam, kad reikalui esant, jį galėtų lengvai surasti.

Paskyrimas buvo gautas tą dieną, kai Petraševičius su draugais išvyko medžioti. Sužinoję apie paskyrimą, patys lietuviai į mašiną susėdę Petraševičių "sumedžiojo" ir parsivežė.

Per visą Ansamblio buvimą Petraševičius tapo Čiurlioniečių mama, tėtis, auklė, vertėjas, vadovas, gydytojas, pamestų daiktų ieškotojas, ir kelionių biuras. Išleisti tuvių dieną, Čiurlioniečiai susidėję jam įteikė auksinį išrašytą žiebtuvėlį ir jį palydėjo tokiu karštu plojimu, kad net Maracay karinės bazės komendantas vėliau, savo kalboje, specifiniai atsiliepė apie Petraševičiui skirtas ovacijas.

BŪTŲ REIKĖJĘ ŠIMTO TŪKSTANČIŲ

Mes apskaičiavome, kad jei mums būtų reikėję padengti Čiurlionio Ansamblio išlaidas 8 dienų bėgyje Venezueloje, įskaitant šimtui žmonių viešbučio ir maisto kainą, transportą, ir septyniems koncertams parengimus, bendra suma būtų prašokus šimtą tūkstančių bolivarų. (US \$1 -- 4.50) Tokios sumos mes niekad neturėjome ir neturėsime.

Kariuomenės tokių išlaidų toli gražu neturėjo, nes jie vartojo savo nuolatinės instaliacijos, savo autobusus ir t.t. Tačiau šiokių tokių išlaidų visgi susidarė, ir joms padengti kariuomenė paskyrė specialią asignaciją iš biudžeto.

Patys lietuviai sudėjo arti dešimties tūkstančių bolivarų. Ši suma, kuri mums išrodė labai didelė, buvo skirta padengti "smulkias bendruomenės išlaidas ansamblio buvimo metu". Ataskaita bus pateikta Venezuelos Lietuvių ir bendruomenės susirin-

J. GRAUDA

Prie atvirų ir uždarytų durų

Vilniuje buvo toks įvykis ir apie jį skubame papasakoti.

Senos statybos salėje, naujai tam reikalui padarytoje, vyko dailės paroda. Paroda skyrėsi nuo kasdieniškųjų. Šioje parodoje savo dekadentiškus polėkius prezentavo buržuazinio pasaulio auklėtinis. Bet tas auklėtinis buvo lietuvių kilmės, paslankus įsisavinti "Gimtojo Krašto" rašinėlių tezes, todėl egzotiško įnamio teisėmis gavo naujai padažytą senos statybos salę.

Buvo parodos atidarymas. Gėlės. Auditorija. Parengtų kalbų teksto kalbėtojai. Tai buvo broliai lietuviai dailėje. Viskas ėjo sacharininiui suartėjimo nuotaikų ženklu.

-- Užsienio lietuviai menininkai, -- kalbėjo vienas iš vietinių iš jam įteikto teksto. -- Jūs pasiilgote tėvynės. Be tėvynės jūs esate pasimėtę ir praradę orientyrus. Mūsų parodų durys visad jums atviros...

Greta, kitoje senos statybos salėje, naujai tam reikalui padažytoje, vyko koncertas. Koncertas skyrėsi nuo kasdieniškųjų. Šiame koncerte savo buržuazinių mokyklų bel cant'us prezentavo buržuazinio pasaulio auklėtinis. Bet ta auklėtinė buvo lietuvių kilmės, paslanki įsisavinti "Gimtojo Krašto" rašinėlių tezes, todėl egzotiškos įnamės teisėmis gavo naujai padažytą senos statybos salę.

Buvo koncerto pristatymas. Gėlės. Auditorija. Parengtų kalbų teksto kalbėtojai. Tai buvo broliai lietuviai estradiniam mene. Viskas ėjo sacharininių suartėjimo nuotaikų ženklu.

-- Užsienio lietuviai dainininkai, -- kalbėjo vienas iš vietinių iš jam įteikto teksto. -- Jūs pasiilgote tėvynės. Be tėvynės jūs esate pasimėtę ir praradę orientyrus. Mūsų koncertinių salių durys visad jums atviros...

Po parodos ir koncerto visi, rengėjai ir svečiai, pakilo eiti į tradicines vaišes. Užkandinė buvo netoli. Oras gražus. Nuotaikos -- kaip danguj. Pagaliau, pagaliau, atrasta valstybė, tėvynė, kuri kaip savo aki saugoja net svetur išdygusią lietuvišką talentą!

Svečiai pylė komplimentus rengėjams. Jie gyrė valdžios paramą savo menininkų poreikiams. Ryt poryt, tie liepsningi komplimentai sužiburiuos "Gimtojo Krašto" puslapiuose...

Už kelių namų jie turėjo praeiti pro senos statybos pastatą. Prie durų buvo iškabėlė: "Aukščiau-siasis LTSR Teismas".

Išaugę buržuazinės santvarkos sąlygose, svečiai staiga panūdo išsileisti nosį į teismo patalpą. Pakeliui, patogų, pažintinė progą, iškilmingą užkanda nepabėgs.

Vos pradare duris, jie, nosis nosin, susidūrė su ginkluotu sargybinu.

-- Pašol von! -- žvėriškai sukriokė kareivis.

Svečiai menininkai išsoko gatvėn.

-- Kas gi čia? -- teiravosi naivieji svečiai,

buržuazinės santvarkos auklėtiniai.

-- Politinė byla, -- paslaugiai atsakė vienas iš rengėjų, kuris kalbėjo iš parengto teksto, -- kaip visad, prie sandariai uždarytų durų. Teisia kaž koki jūreivį, mėginusį išduoti Tarybų Sąjungą prie Amerikos krantų.

kimuose. Kalbėdamas apie išlaidas, inž. Venckus man pasakojo: "Mat, kad jų yra beveik šimtas žmonių. Jei vieną apelsinų sunką nu-pirkt, tai kaštuoja vieną bolivarą. O šimtas sunkų -- jau ir klok šimtą". Pinigus rinko važinėdami po namus inž. Venckus, ponias Vaisiūnas, Dras. Dambra-va ir kiti lietuviai. Tai buvo didelis darbas. (Bus daugiau)

J. Bieliūnas...

(Atkelta iš 3 psl.)

tarai mažai ką begalėjo pagelbėti. Jų žodžiai: "gaila, kad atvyko truputį per vėlai."

Jurgis Bieliūnas vėlavu su atida savo sveikatai, vėlavu su atida pačiam sau. Tikriausia, tuo vėlavimu pagreitino jo išėjimą iš šio pasaulio vaizdo.

Sulaukęs 76-rių metų amžiaus jis mirė mieste, kuriame yrapalaidotas jo sūnus tuo po buvusio II pasaulinio karo. Šalia jo atgulė dabar ir tėvas Jurgis Bieliūnas.

Jis Venezuelon negrižo ir nebegriš. Ir Venezuelos lietuvių bendruomenė neteko savo vieno svarbaus spiritus motyves ir mecenato. Su šia mirtimi nustoja ir VLIKas. Jis neteko tvirtos ir naudingos savo atstovo Venezueloje.

Kur tik Jurgis Bieliūnas yra buvęs dabar stauga išdygo atminimų atžalos. Teauga jos su kiekvieno pavasario atsinaujančius šviežumų, tebūna jo atminimas ilgas, kaip kad ilgas yra laikas.

Ant. Diržys

QUÉ ES "GRINDYS"?

Nekreipdamas dėmesio į mano pesimizmą, inž. Venckus man užkrovė ryšinininko pareigas tarp Maracay miesto LB Centro Valdybos ir Caracase veikiančios Krašto Apsaugos Ministerijos Komisijos Carabobo švenčių organizavimui.

Kelių savaitių bėgyje, teko lankytis ištaigintoje Caracaso karininkų Ramovėje, kur minėta Komisija buvo įtaisiusi laikiną raštinę. Kalbėjau visada supulkininku, Carabobo mūšio švenčių komisijos galva, Clnel.

BALYS AUGINAS

PAGONIŠKAS SAULĖLYDIS

SENTĖVIŲ padangės
Pagoniškam liūne
Grimsta raudono
Žalvario šarvai --
švysteli
Kalavijo
Liepsnojančys ašmenys --
Ir perveria
Žiedais alsuojančią
Klonio krūtinę -- --

(Iš naujo poezijos rinkinio)

SIMO KUDIRKOS BYLA (4)

Kudirka papasakojo, kas specialūs žmonės, kai kurie ir iš Maskvos, lankė jį kalėjime ir stengėsi perauklėti. Jie ragino jį prakeikti "buržuazinį nacionalizmą" ir Lietuvoje, ir užsienyje, kurie, esą, ideologiniai paruošę jo išdavystę. Jam žadėta lengvesnė bausmė, jeigu jis bendradarbiaus.

Tačiau per pusmetį, praleistą vienutėje, Kudirka turėjęs pakankamai laiko giliai apmąstyti savo nusistatymą.

-- Aš atsimenu, -- dėstė Kudirka, -- kada aš studijavau Vilniuje, čia vieton buvusių dviejų kalėjų, kurie buvo vokiečiams esant, atsirado sovietams valdant, septyni ir kiekviename buvo apie 20,000 kalinių. Iki 1955 metų jie buvo perpildyti. Jau 1950 metais minios lietuvių su savo vaikais žengė į koncentracijos stovyklas. Tik Stalino mirtis išgelbėjo mano tautą nuo fizinio išnaikinimo.

SULĖTINTAS IŠNAIKINIMAS

-- Dabar mes esame nuskirti lėtai mirčiai, -- pasakė Simas. -- Tai asimiliacija. Bet mes nenorime mirti. Per dešimtį metų mūsų miško broliai kovojo ir tikėjo, kad Vakarai žino mūsų kovas ir palaiiko, bent moraliai. Tie, kas žuvo kovoj ar koncentracijos stovykloje, tuo tikėjo. Juk valstybės saugumas

oficialiai pripažįsta, kad žuvo 50,000 lietuvių partizanų. Atlanto charta, kuri pažadėjo pavergtom tautoms laisvę, buvo tuščias pažadas, kainavęs mano žmonėms 50,000 žuvusiųjų ir 400,000 deportuotųjų, iš kurių 150,000 rado sau kapus Sibiro žemėje...

Narsiausias ir labiausiai apsisprendęs Lietuvos patriotai buvo visiškai išnaikinti. Bet nauja jaunoji karta paaugo ir ketina eiti savo tėvų keliu.

PALIETUS SAVO ASMENI

-- Aš esu atsidavęs katalikas, -- pareiškė Kudirka, ir jeigu Aukščiausias teismas nuteis mane mirti, aš norėčiau pareikalauti pakviesti kunigą suteikti man paskutinį Katalikų Bažnyčios patarnavimą.

-- Nesuprantu, apie ką kalbi? -- Teisėjas nutraukė Kudirką.

Kudirka pasakė:

-- Prašau Aukščiausio teismo nepersekioti mano motinos, mano žmonos ir mano vaikų. Prašau neskriausti jų.

-- Tavo elgesys atnešė žalą tavo šeimai -- pareiškė teisėjas.

(Ar tai nebuvo aiškus pareigūno prasitarimas, kad už kaltinamąjį atsako ir persekiojami jo šeimos nariai?)

Kudirka drąsiai atsakė:

-- Ne aš, bet jūs. Aš tikėjau šelpti mano šeimą iš Amerikos ir geriau, kaip su vergo atlyginimu, kuriu gaunu čia. Aš taip pat tikėjau siu nuvežti šeimą užsienin.

Tada teisėjas stvėrė laikraštį ir perskaitė: -- Amerikoje sudarytas komitetas gelbėti Kudirkos šeimą.

Iš kito laikraščio provokuojantis teisėjas perskaitė kitą sakinį: Amerika ryžtasi gelbėti Kudirkos šeimą, tuo tarpu daugelio amerikinių šeimų matitintojai žuvo Vietname ir paliko savo šeimas likimui.

Atsakė Kudirka:

-- Aiškiai matyti, kad komitetas tvarkomas tų, kurie nori taikos.

NUOSTABAUS PATRIOTIZMO PAREIŠKIMAI

Prieš sprendimo skelbimą, gegužės 20 dieną, Kudirka pareiškė:

-- Aš neturiu ką bepridėti prie to, ką pasakiau, vien tik tai mano pageidavimą, tikriau mano reikalavimą, nukreiptą Aukščiausiam teismui ir Sovietų Sąjungai: aš prašau, kad jūs suteiktumėte mano tėvynei, Lietuvai, nepriklausomybę.

-- Kaip tu vaizduojiesi Lietuvos nepriklausomybę? -- pasiteiravo teisėjas.

-- Nepriklausomoji Lietuva, -- pasakė Kudirka, -- mano nuomone turi suverenę vyriausybę ir jokios okupacinės armijos. Kitos šalies įstatymai neturi būti šiai vyriausybei privaomi, kaip dabar yra Rusijos įstatymai. Nepriklausoma Lietuva neturi būti valdoma rusų kalbos, kaip yra dabar.

Ir neturėtų būti tokių teismų, kaip šis, Lietuvoje.

(Bus daugiau)

POGRINDIS

REDAGUOJA POGRINDŽIO ŠTABAS

APOLITINIS MOKSLAS

Dictum sapienti sat est, tarė romėnų satyri-
kas Terencijus. Tai aisčių kalba reiškia: išmintin-
gieji tarp savęs susikalba. Užtenka žodį tarti, ne-
tenka burnos aušinti. Kaip tarė, taip padarė.
Kas gali būti išmintingiau už išmintingųjų nu-
tarimą?

Todėl, pagal Pr. Skardžių (Draugas Nr. 172)
priimtas Lituanistikos Instituto statuto pakeitimas.
Išmintingųjų sinedrionas taip pakeitė statutą: atei-
tyje iš narių nebus reikalaujama atlikti "išpažinti-
ti", kad jie nėra priešingi Lietuvos nepriklausomy-
bės idėjai.

Res ipsa loquitur -- dalykas pats už save šne-
ka. Lietuvos nepriklausomybės principas tampa res
derelicta (nustumtas dalykėlis) arba dar tiksliau
res domesticas noli tangere (savo tarpe nėra ko
galvos sukli).

Tas istorinis statuto pakeitimas atidarė naujus
akiračius apolitiniam mokslui. Juk, ištikrųjų, Litu-
anistikos Institutas nėra koks nors patriotikos ins-
titutas. Tegu Congregatio de Propaganda Fide (tikė-
jimo kongregacija prie Romos kurijos) suka galvą
ar reikalinga išpažintis? Patriotika stabdo mokslo
pažangą. Patriotikos išpažintis toks jau nusenęs
mokslo metodas, kad reikia logiško atsietimo nuo
patriotinių išpažinčių. Kas kad Horatius savo Odė-
je giedojo: Patriae quis exsul se quoque fugit?
(Kuris pabėgėlis iš savo tėvynės gali pabėgti nuo
savęs?). Tai yra senas sentimentas! Tie patys
romėnai pasakė Secundum vitae (seku gyvenimą).

Dabar bet kuris patriotinis sentimentas yra
anachronizmas. Išpažintis -- baika! Patriotinė iš-
pažintis -- Siecle des tenebres (tamsios eros at-
gyvena).

Lituanistinis Institutas pasuko į tikrą taką, į
nepolitinio mokslo praktiką...

Žaibo greitumu tas istoriškas nutarimas, at-
sietimas mokslo vardu nuo patriotinės atgyve-
nos, pasiekė Kapsuko universitetą.

Ruošdamasis naujam tripiui į Ameriką, Kapsuko
matematikas Statulevičius skubiai krauna savo rū-
belius į daiktadėtes.

-- Koks kelialapis? -- paklausė korespondentai
matematiko.

-- Vykstu Amerikon įrodyti, kad greta Gauso,
Lobačevskio ir Euclido matematikos sėkmingiau-
sia ir šlovingiausia yra tarybinė matematika.

ORO BIULETENIS

Tarybinėje Lietuvoje vi-
si laikraščiai buvo patvynę
šauksmais sukubėti į šiena-
piūtę. "Tiesa", "Komjauni-
mo Tiesa" ir "Valstiečių
laikraštis" šienapiūtės šū-
kiuose patvynė iki ausų.
Galvojama, kad tą audrą
sukėlė K. Almeno pramogi-
nis romanas "Šienapiūtė",
kurį išleido vilniškė Vaga.
Tikros nepramoginės šiena-
piūtės prakaito tvane nesim-
matė kaltininko Almeno. Ar
tik vyras nesėdėjo erkondi-
šoned kambary, kai jo pramo-
ginio romano prisiskaitė

kolūkiečiai liejo prakaitą
upėmis? Karštosios besi-
baigiančios vasaros dienos
atžymėtos prakaitu ir čiau-
duliais "Metmenyse". Ten
Kostas Reikalas, tarsi "bed-
gai" ristikas "karati čia-
pais" išdaužė fizionomijas
visai eilei rašėjų. Lituanis-
tikos instituto erdvė su-
švito apolitinio mokslo
šiaurės pašvaistė, vienu sa-
vo kraštu įsiremsi kur tai
prie Vorkutos. Čikagoje
ima kilti lengvi vėjeliai nuo
būsimų šokių šventės daly-
vių puspadžių. Skautų sto-
vyklose šviečia skaidri sau-
lutė ir šiepiasi mėnulis, ku-

riame išvelgiamos astro-
nautų pėdos. Taikos trašų
"Ping-pong" kvapsniai pa-
plito po visą Ameriką ir vi-
sas lietuviškas kolonijas.
Tai sukėlė gerklės peršu-
lius, apmaudingas atraugas
ir vidurių nusiliuosavimus.
Su oro biuleteniui tai turi
tik tiek ryšių, kad ne visur
galima atsikvėpti pilna
krūtine.

PRIEJO KADZIULIS IR TARĖ

— Pirkite ružavus viš-
čiukus, — siūlė keistas žmo-
gėnas.

— Ar jie iš Kairio "Viš-
čiukų ūkio"? — kažkas pa-
klausė.

Čia priejo Kadziulis ir
tarė:

— Visai ne. Tie viščiukai
auginti pagal Kubiliaus-
Akiračių kapsukinį metodą.

— Matai, astronautai pa-
liko pėdsakus ant Mėnulio,
— kalbėjo tautiečiai.

Čia priejo Kadziulis ir
tarė:

— O tarybiniai solistai
paliko pėdsakus išeiviškose
svarstybose bei simpoziumuose.

SPAUDOS PERLAI

NUOMONĖ APIE BANKETUS

Mokėti pustrylkto dole-
rio už nevykusį patiekalą ir
dar saugotis, kad padavėjas
už kalnieriaus neužverstų
padažo, nelabai kas nori.

B. Nainys
Draugas Nr. 172

MALONIOS MOTERYS

Daug užaina į jo namus.
Ir su ilgu plauku besilan-
kančių nestokoją. Užaina
pas jį Keidutė Kotryna, Ri-
belienė, Rutkienė, ateina
nors rečiau ir Aleksandra
Vičienė. Visos jos doros
moterys ir nepletkininkės.

A. Vilainis
Naujienos Nr. 173

ESTETIKA

Ryškūs kontrastai, kai
ant cementinių grindų, tarp
metalinų kėdžių, po darži-
nės stikliaus skliautu suki-
nėjosi frakuoti dirigantai ir
nesisėkė jiems įsilieti į
tautinius rūbais pasipuo-
šusių pranešėjų ir choristų
foną.

B. Nainys
Draugas Nr. 172

KANTATINIS ŽVIEGIMAS

Mezanine, kuriame sėdė-
jau, amfiteatro kairėje pu-
sėje... solo kantatos metu
buvo ištisas žviegimas, nors
ausį užkišk.

A. Nakas
Naujienos Nr. 167

TAUTINIS AUKLĖJIMAS

Niuorke žinomo visuo-
menininko ir garsaus gydy-
tojo suhipėjęs sūnus iškil-
mingą vietinio aktyvo balių
šlaksto iš balkono.

A. Baltušis
Naujienos Nr. 170

LTSR teismo darbuotojai Petrauskas, Misiūnas ir Gavronskis unisonu: -- Teisiam ir baudžiam kaip
Kremliaus nori -- pakarti, nušauti ar galvą nukirsti?

AUŠRELĖ LIČKUTĖ

KOVA — GALYBĖ

Pennsylvanijos gubernatorius Milton Shapp
tol neišleido Pavergtųjų Tautų Savaitės pro-
klamacijos, kol jo nepaspaudė vieši pro-
testai.

Shapp Cuts proclamation
The Philadelphia Inquirer

Ir kas man tos pavergtos nacijos?
Ir kas man riksmas dėl tironų?
Aš neskelbsiu jokios proklamacijos,
Man užtenka ir laisvės ir duonos!

Taip mėgino išvengti "politikos"
Milton Shapp, Pensilvanijos bosas...
Bet neišvengė smerkiančios kritikos,
Neprasmuko "politikos" šposas.

Novasaitis pasakė visuomenei:
Gubernatorių žudo idėją!
Tarė laikraščiai šiepiančią nuomonę —
Ėmė pūsti "prieš-shapp'inis" vėjas.

Ir palūžo ponulio stagnacija
Prieš visuomenės protestų tašymą:
Milton Shapp šoko skelbt proklamaciją
Ir pridėjo prie jos atsiprašymą.

KUR? KAS? KAIP?

TĖVYNĖJE — Gedimino
kalne naktimis viešpatauja
"dvasios". Rytis randame
išvarstytą ir sudaužytą suolį,
po visą kalną išmėtytos
šiukšlių dėžės, vis naujos
krūvos tuščių butelių, kas
kart nudraskomi skelbimai
ir išdaužomi muziejaus lan-
gai.

Literatūra ir Menas,
J. Puipienė

IŠEIVIJOJE — mūsų kai
kurie jaunuoliai užsiaugina
plaukus, dažnu atveju juos
suvelia, kažkaip keistai ap-
sirengia, apsitaro viso-
kais bambaliukais, kaip kad
darydavo laukiniai negrai
Afrikos džiunglėse. Ir tada
skundžiasi, kad tėvai ir ki-
ti lietuviai jų nesupranta.

Europos Lietuvis, Nr. 9

STUDENTIJOJE — Pa-
ieškojimas. Pradingo didelė

AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS ĮSAKO PROJEKTAS

Aukščiausiojo LTSR teis-
mo darbuotojai Misiūnas,
Petrauskas ir Gavronskis
didžiai nusipelnė tarybi-
niam teisingumui ir tarybi-
nei teisdarystei lengvai at-
radę LTSR baudžiamajame
statute straipsnius, kalti-
nančius ir sunkiai bau-
džiančius už asmeninės
laisvės siekimo veiksmus ir
šlovingai panaudoję tuos
tarybinio teisingumo straip-
sius Simo Kudirkos bylo-
je, šiuo įsaku pristatomi
apdovanoti MURAVJOVO
KORIKO ordinais.

dalis rašančios studentijos.
Jei kas prie progos kur ją
užtikty, prašytumėm pra-
nešti Akademinių prosvais-
čių redakcijai.

Draugas, Nr. 114

KULTŪRINĖS VEIKLOS MALDELĖ

Viešpatie, negi mes tik-
rai nebegalime vieni kitų
išdergti be svetimųšių pa-
galbos? Negi mes nebesu-
gebame patys išsivandinti —
padoriai, tautiškai ir krikš-
čioniškai. H. Nagys, Tėv.
Žiburiai Nr. 27.

NUOMONĖ RELIGINE TEMA

Vasaros karščių metų pa-
mokslai pamaldose turėtų
būti trumpinami. Pamoks-
lininkai, ypač prastieji ar
vidutinieji, dažnai nieko
naujo ar įsidėmetimo nepa-
sako, o tik klaidžioja pasi-
kartojimuose, nežinodami
kur ir kada sustoti.

Pr. Alšėnas
Tėv. Žiburiai Nr. 27

EREZIJOS SKELBIMAS

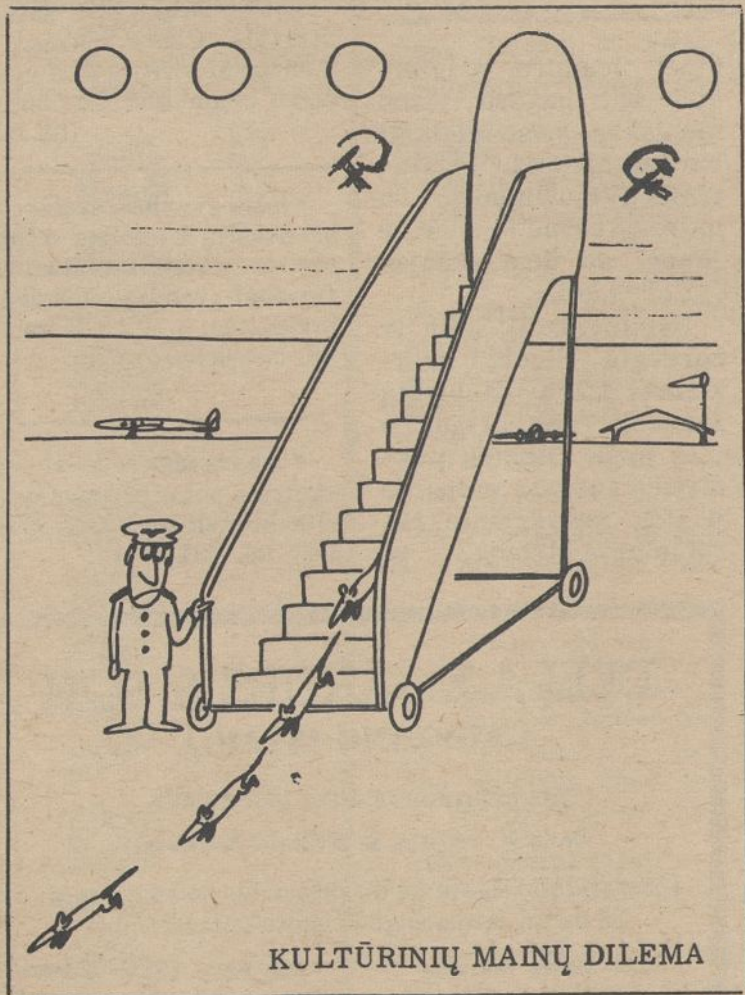
Nu šventintas šventasis
Jurgis, tarp kita ko, mergy-
tę gelbėjo ne nuo svetimo
smako, bet nuo jos pačios
palinkimo į nuodėmę.

Vincas Trumpa
Metmenys Nr. 3

SPAUDOS SUPER-PERLAI

Šūviai į Magdūtės kelnai-
tes.

Taip savo rašinį pavadi-
no Vyt. Vaičiulis, Naujie-
nos, Nr. 172.

KULTŪRINIŲ MAINŲ DILEMA

Amerikonas -- Mes jurn aukso saują,
Jūs mums žiurkių gaują

Jo žmona yra smarki veikėja...

Net jeigu jūs netaupote pas mus, mes norėtumėme turėti jūsų atvaizdą.

CLEVELAND TRUST

This Card has been issued by The Cleveland Trust Company at the request and pursuant to the application of the person named hereon, subject to the terms and conditions of the cardholder agreement. The card remains the property of The Cleveland Trust Company and is subject to cancellation without notice and/or surrender upon request. The person named hereon is responsible for the card's use and possession and shall immediately notify the issuer in writing of its loss or theft.

©BankAmerica Service Corporation 1968, 1970
©Service mark owned and licensed by BankAmerica Service Corp.
If found please return to:
Cleveland Trust, Cleveland, Ohio 44101

SIGNATURE

Ksu Clark

CLEVELAND TRUST

SERVICE MARKS OWNED AND LICENSED BY BANKAMERICA SERVICE CORPORATION

Tarybinė 'Šluota' nešvariai šluoja...

Laisvos spaudos šalyse humoro leidiniai turi savo specifines problemas. Reikia atrasti -- iš ko juoktis, ką patraukti per dantį ir kiek imanomas sarkazmas, jeigu dienos įvykių rutina neteikia medžiagos sarkazmui?

Iš tikrųjų, taip ir nutinka! Dienos rutina neteikia dėkingos medžiagos sarkazmui. Jautriosios ir dramatiškesnės politinės temos visad skubios ir visad iki kraštutinumo išsemtos perodikos karikatūroje. Politinė karikatūra nuolatine palydovė laisvosios spaudos puslapių. Laisvoji politinė karikatūra nepripažįsta politinio gyvenimo autoritetų. Aukščiausieji valstybės aparatai pareigūnai pavirsta politinių karikatūristų plunksnų taikiniais. Todėl labai negausių humoro leidinių šaltiniai tam pa būties niekai. Čia ateina pagelbon būties scenų ar posakių iliustracijos. Amerika visiškai neturi satyros laikraščio, kuris plačiai išrežtų į visuomenę savo reiškiama nuomone.

Tarybinėje santvarkoje būtinas humoro leidinys. Šitokio leidinio būvimą kaž kaip propagandiniai įtvirtina tezę, kad kritikai bei savikritikai "sveikoje" tarybinėje visuomenėje atviri visi keliai.

Bet Tarybų Sąjungoje nėra aštrios politinės karikatūros; ta karikatūra traktuojama kaip liaudies priešų naikintojas ginklas. Tad humoro laikraščiams lieka pastumdėliška rolė šieptis iš anekdotiškų būties prie tykių.

Palikdami "Krokodilą" rusams, imame lietuvišką "Šluotą".

Šiame leidinyje bendradarbiauja apie keliasdešimt nuolatinių piešėjų. Jų tematikai paliekama plakti apsilėidimą, darbą, girtuokliavimą, anekdotų (ne politinių) iliustravimą, šeimos temas, net nusikaltimai. Politinė satyra, politinė karikatūra visiškai išguiti iš turinio. Ta apgailėtina valdiško humoro monotoniškas kaip sumonotonino ir vaizdavimą. Visi piešiniai, nors daugelis piešėjų, tartum vienos rankos darbas. Veidų profilis, figūros proporcijos, brėžio storis -- viskas tai žudančiai monotoniška. Tartum tam paneigti po kiekvieną piešinį stambesnėmis už turinį raidėmis rūpestingai spaudžiama piešinio autoriaus pavardė. Dėl to visa "Šluota" yra margut margutėlė karikatūrų autorių pavardėmis (plius ir vardai).

"Šluotos" technika sustojo netoli garsios savo laiku "Spaktyvos". "Vapsva" buvo smarkesnė už "Šluotą". Šie senieji lietuviško humoro leidiniai neturėjo unifor-

mos dėl įvairaus savo bendradarbių braižo. Karikatūros buvo estetiškai atliktos. Kiekvienas karikatūristas turėjo savo stilių. Nereikėjo nė pavardžių dėti po piešiniu, kada pats piešinys atestavo autorių. Tebuvo jų smulkūs inicialai.

"Spaktyva" ir "Vapsva" drąsiai atakavo pagrindines temas: kaimo vargas, miestiečių veržimasis į prabangą, bedarbė, bekonų politika, politinės nesekmės... viskas tai rado savo vietą puslapiuose, meistriškai apėinant ir raudonus cenzorių pieštukus. Ar tolygia vertės medžiagos temas drįsta liesti "Šluota"? Ne, ji nemato koldūkio problemų, miestiečių vargų, aukštuomenės atsiribojimo nuo mažųjų. Metų metais "Šluota" pasiskyrė "savikritikai". Jai užteko mažų problemėlių. "Šluota" nedrįs prabilti apie butų krizę, bet ji išdrįs išjuokti pilietį, kuris "iškombinavo" atliekamą gyvenamuosius metrus. Ji nedrįs šypelti iš sistemos, varančios miestiečius į koldūkio darbus dirbti už "Aciū". Bet "Šluota" sukapos koldūkiečių, kuris dėl galvos skausmo pavėlavo pusvalandį į darbą...

"ŠLUOTOS" HUMORO PAVYZDYS...

— Sveikas, eina!..

Juozas JUOZAPAVIČIUS

The Cleveland Trust BankAmericard yra tokia vertinga kortelė, kad mes norėtumėme, jog kiekvienas noris galėtų ją turėti.

Jūs turėsite kortelę savo spalvotą atvaizdą, kaip neginčijamą asmens įrodymą.

Jūs gaunate kreditavimo privilegijas krautuvėse, benzino stotyse, lėktuvuose ir restoranuose visame pasaulyje.

Jūs galite gauti tuoju pat paskolą grynais pinigais kiekviename Cleveland Trust banko skyriuje ir priede 3,750 kituose bankuose visame krašte.

Ir pagaliau, jūs nesate atsakingas už neteisėtą kortelės panaudojimą, jei ji buvo pavogta ar pamesta.

Taigi, sustokite mūsų banke kada esate pakeliui į savąjį. Ir nusifotografuokite ant BankAmericard. Tai nieko nekainuoja.

TARĖSI LIETUVIŲ NAMŲ REIKALU

Lithuanian Village, Inc., bendrovės metinis susirinkimas, turėjęs įvykti senoje Lietuvių salėje, gaisrui ją sunaikinus, įvyko rugp. 22, kaip anksčiau buvo numatyta, Šv. Jurgio parapijos salėje, po pamaldų.

Pradėdamas susirinkimą, pirmininkas Juozas Stempužis paminėjo Simo Kudirkos drąsius pareiškimus Sovietų tarytojams, kad jo tėvynė yra Lietuva, ne Rusija, Simo pagerbimui paprašė dalyvius atsistoti. Kitose kalbos dalyje pirmininkas paminėjo ir kad renkama aukos Brazilų bylos Turkijoje vedimui.

Greta metinių apyskaičių, raportų ir painfor mavių apie sudegusią salę ir planus naujo Lietuvių Namų statydinimui naujoje parapijoje, 877 East 185 gatvėje, pra-

ninei humoro prigimčiai: būti kandus, visuomeniškas, nesusmulkėti būties niekučių pristatyme. Visuomeniško humoro viršūnė -- susiliejimas su demaskuojančiu sarkazmu.

Pristatydami, kaip ir nurengtą "Šluotą" reiškiamo tikrą užuojautą žurnalui dėl sąlygų, ku-

rios supa šitokios pasikirties žurnalą ir dusina jį savo nešvariame, tarybiname glėbyje. (s)

vesta rinkimas keturių direktorių į Village valdybą.

Lithuanian Village metinių susirinkimų laikas pakeista nuo rudens imetų pradžią; kitas metinis susirinkimas bus 1973 metų pradžioje.

Susirinkime dalyvavo ne taip gausus narių skaičius, tačiau direktorių rinkimams dalyvavusieji turėjo kitų narių Proxies, kas sudarė didelį skaičių balsų: pav., Juozas Stempužis į direktorius išrinktas 1434 balsais. Kiti trys direktoriai išrinkti: Pranas Stempužis, Ernestas Samas, Jurgis Malskis.

Bendrovės direkcija rugpjūčio 23 susirinko posėdžiui ir trečiajam terminui bendrovės pirmininku išrinko Juozą Stempužį. Vykd. vicepirmininku išrinktas Zėronas Dučmanas, vicepirmininkas klubui ir akcijoms -- Stasys Mačys, Planavimo komisijos pirmininkas inž. Vacys Vinclovas, Planavimo komisijos narys inž. Raimundas Kudukis, namų valdytojas Linas Staškūnas, namų valdytojo pav. Stasys Lukas, Finansų komisijos pirmininkas Jurgis Malskis, finansų sekretorius Jonas Apanavičius, išdininkas Jonas Švarcas, protokolų sekretorius ir parengimų vadovas Pranas Stempužis, Finansų komisijos narys Ernestas Samas.

Direkcija nutarė turimus apie 40,000 dolerių pasizadėjimus naujųjų namų statybai kuo greičiau realizuoti ir tuoju vykdyti tolimesnius statybinius planus. Toje vietoje, kur bus statomas naujasis pastatas, 877 East 185 St., Lithuanian Village Inc. atidare savo raštinę ir įvedė naują telefoną -- 531-2131. Nuo 5 val. vak. raštinėje visada yra keli direktorijos nariai, kurie tvarko akcijų vajeus ir kitus bendrovės reikalus. (k)

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS vakarinėje Clevelando dalyje. Dėl sąlygų prašom skambinti telefonu 941-7758.

NAMAI PARDUODAMI

Dviejų butų 67 St. South prie St. Clair, Pečius. 5 kambariai viršuje ir 6 apačioje. Skambinti 391-5569. (63-65)

Visais gyvybės, sveikatos bei pensijų draudimo, o taip pat ir akcijų-investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo6621 Edna Avenue
361-1763936 East 185th Street
531-7770

DIRVOS RUDENS BALIUS

PROGRAMOJE: SOLISTĖ VANDA STANKIENĖ IR KORPI NEO-LITHUANIA ORKESTRAS

1971 m. rugsėjo 25 d., šeštadienį, Šv. Jurgio parapijos salėje

Clevelando skautų, skaučių ir jūrų skautų vadovai Tėvų Pranciškonų stovyklavietėje, Wasaga Beach, Kanadoje, paskutinį kartą nuleidžiant vėliavą, gieda Lietuvos himną. Iš kairės: V. Klimas, H. Tatarūnas, D. Kižys, V. Staškus, N. Kersnauskaitė, M. Puškorienė, R. Tatarūnienė, D. Kavaliūnaitė, J. Petraitytė, G. Kijauskienė, A. Muliolienė, M. Kižienė, A. Miškinienė.

CLEVELANDE IR APYLINKSE

• **VYSK. M. VAJANČIAUS** lituanistinė mokykla mokslo metus pradeda šeštadienį, rugsėjo 11 d. 9:15 val. ryto. Veiks vaikų darželis ir visi skyriai. Taip pat planuojama sudaryti atskirą grupę visai nemokantiems lietuvių kalbos vaikams. Toje grupėje bus specialiai mokoma kalbos, kad vėliau vaikai galėtų įsijungti į normalius skyrius. Pamokos vyks Šv. Jurgio parapijos mokyklos patalpose.

SPORTO PIRMENYBĖS

Pabaltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks š.m. rugsėjo 11 d., Clevelande, Cu yahoga Community College stadione, 2900 Community College Ave. Pradžia 11 val. ryto.

Varžybas vykdo LSK Žaibas per organizacinį komitetą, kurio pirmininku yra Vladas Čyvas.

• Algima ir Leonas Dautartai įsikūrė savo naujai įsigytame name, 5311 Wilson Mills, Richmond Hts., Ohio, apie dešimtį sodybų į rytus nuo Richmond Mall. Jų įsikūrimu apsidžiaugė ir gretimas kaimynas, kuriuo yra dr. Alg. J. Blaskevičius, sulaukęs apsigyvenant lietuvių šeimą jo kaimynystėje. Daugiamėčiams Dirvos skaitytojams ir rėmėjams

Taip

Taip eisiu į Clevelando įdomiausią Darbo Dienos savaitgalio programą...

OKTOBERFEST

kuri įvyks Berea Fairgrounds, rugsėjo 4, 5 ir 6 d.

400 PROGRAMOS IŠPILDYTOJŲ — 10 ORKESTRŲ.

Skraidymai helikopteriu — Puikūs malonumai.

Įėjimas \$1.75 padengia Jūsų be pertraukos pasilinksminimą nuo vidurdienio iki 11 val. vakaro. Geriausias "senojo pasaulio" maistas prieinama kaina.

OKTOBERFEST

...jaukumo nuotaikoje.

Jauniems ir seniems ir tarpe jų, vaikai jaunesni 14 metų įleidžiami veltui.

A. ir L. Dautartams linkime sėkmės naujoje vietoje.

• Vincas Gelgotas, lietuvis kirpėjas, atidarė savo kirpyklą 687 E. 185 gatvėje. Visi maloniai kviečiami pasinaudoti lietuvių kirpėjo pataravimu.

• Viktoras Rutkauskas su žmona automobiliu važinėjo Floridoje, lankydamiesi ir viešėdami pas draugus St. Peterburge ir Miami. Kelionėje išbuvo dvi savaitės.

• Lietuvos Vyčių seime iš Clevelando Vyčių kuopos dalyvavo delegatai Stella Sankalaitė ir Juozas Sadauskas. Seimas vyksta rugp. 25-28 dienomis, žinomoje Pranciškonų Tėvų vietoje, Kennebunkport, Maine.

Tėvai Pranciškonai, pasižinę iš Lietuvos, šįmet švenčia 25 metus savo tremties gyvenimo šiame laisvame krašte.

PARDUODAMI NAMAI IR ŪKIAI

• East 185 gatvės rajone, didelis ir gražiai įrengtas 6 kambarių namas. Naujai apdengtas aluminium, dviejų automobilių garažas. Įkainuotas greitam pardavimui.

• 23 akrai žemės, geras investavimas, prašoma kaina \$10,500.

• Perry, O. 15½ akry, penkių kambarių namas ir kiti pastatai. Daug vaismedžių. Nepaprastai graži apylinkė, netoli Clevelando.

Turime didelį pasirinkimą visokio stiliaus namų ir ūkių. Taip pat turime pirkėjų visose miesto dalyse. Jei norit namą parduoti ar pirkti, visuomet kreipkitės pas:

CIPKUS REALTY
943-0910
31601 Vine Street,
Willowick, Ohio 44994

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriaime SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DIDŽIAUSIAS ŠEIMYNIŠKAS PIKNIKAS

Darbo Dienos savaitgalį Berea parodų aikštėje vyks tris dienas didžiausias Ohio "šeimyniškas piknikas" — oktoberfest.

Tai tradicinė nuo 1810 Muenchene švenčiamos šventės pakartojimas. Publika tikrai maloniai praleis laiką linksminama 10 orkestrų ir 4000 programos išpildytojų.

Taip pat galėsite smagu riauti valgydami tikrą europietišką maistą, užsigėdami alumi, kuri jums patarnaus baviškiuose kostiumuose merginos.

Apie 30,000 žmonių laukiama šiame piknike atsilankant.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSEJO 12 D. 2 val. p.p. Šaulių kuopos piknikas Dr. Paulieniaus gyvenvietėje, 2733 East Overlook Rd.

RUGSEJO 25 D. Tradicinis Dirvos vakaras, SPALIO 2 D. Clevelando Atėtininkų koncertas.

SPALIO 9 D. Trečiasis abiturientų pristatymas rudens baile.

SPALIO 17 D. Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos vėliavos šventinimas ir šventė.

SPALIO 23 D. Grandinėls "Iškilmingojo Trejnio" balius Šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 5 D. Grandinėls koncertas.

Žavūs rankinukai

\$2

Geriausias būdas išryškinti jūsų rudens garderobai žema kaina. Mūsų didžiuliame rankinukų pasirinkime, specialiai užsakytų šiam tikslui, rasite įvairių stilių, su dvigubu užtraukimu ir kitokių. Visos paskutinės mados spalvos derinimui prie jūsų apsirengimo! Ateikit ir apžiūrėkit mūsų įspūdingą kolekciją Budget Accessories skyriuje.

VISOSE 7 KRAUTUVĖSE

Krautuvės valandos mieste 10 val. ryto iki 5:45 v. v. Skyriuose 10 v. r. iki 9:30 v. v. Mes duodame ir keičiame Eagle Stamps

m
MAY CO

BUDGET STORES
DOWNSTAIRS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

AKADEMIKŲ SKAUČIŲ DRAUGOVĖS S U V A Ž I A V I M A S

ASD Centro Valdyba šaukia visuotiną Akademikų Skaučių Draugovės suvažiavimą spalio 9-10 dienomis, Maironio Salėje, 52 So. Quinsigamond Av., Shrewsbury, Mass. 01545.

Visos ASD narės, taip pat ir vyresnės skautės kviečiamos dalyvauti.

Suvažiavimo tikslas kompetencijoje esančių klausimų sprendimas, vienetų veiklos išvystymas ir tarpusavio ryšių suaktyvinimas.

ASD narės, negalinčios suvažiuoti dalyvauti asmeniškai, gali raštu įgalioti kitą, pilnaties ASD narę ją atstovauti ir balsuoti visuose suvažiavime sprendžiamuose klausimuose.

Registracijos mokestis — \$1.00, maistas ir šėstadienio pobūvis (norintiems taip pat galės būti parūpinta ir nakvynė) — \$8.00.

Registracija iki š. m. spalio 1 d. siunčiama fil. R. Kubiliūnaitei, 8218 Eagle Road, Kirtland, Ohio 44094.

Registraciją tvarko Skyrių Valdybos, kartu pranešamos kam bus reikalinga nakvynė. Pavienės narės registruojasi tiesioginiai.

Suvažiavimą globoja ASS Worcester skyrius.

• Varpas nr. 10 jau baigiamas spausdinti ir netrukus bus išsiuntinėtas skaitytojams bei platintojams. Be studijinio pobūdžio straipsnių, plačiame jo publicistikos skyriuje pasisakoma JAV LB ir ALTos santykių, PLB-nės Valdybos, Jaunimo kongreso rengimo, supolitintų paskaitų mūsų moksliniuose suvažiavimuose, religijų persekiojimo Lietuvoje ir kitais aktualiais klausimais. Be to, šiame 220 puslapių leidinyje bus grožinės literatūros, dailės darbų ir naujų knygų bei žurnalų recenzijos.

Varpą leidžia Varpininkų Filisterių draugija. Redaguoja A. Kučys.

• Antano Seniko mirties metinių paminėjimui už jo vėlę bus atlaikytos gedulinės šv. Mišios Apreiškimo parapijos bažnyčioje, 259 N. 5 St., Brooklyne, rugsėjo 11 dieną, 10 val. ryto.

Po mišių bus šventinamas paminklas Holly Rood kapinėse, Westbury, L. I. šv. Mišias atnašaus ir paminklą šventins BALFo reikalų vedėjas kun. P. Geiščiūnas.

Draugai ir pažįstami maloniai kviečiami pamaldose dalyvauti.

• Prel. Juozas Končius, Balfo garbės pirmininkas, rugsėjo mėn. 2 d. išskrenda iš New Yorko pastoviai apsigyventi Ramoje. New Yorko Balfo skyrius ir Balfo centro valdyba ruošia prel. Končiui atsisveikinimą rugpiūčio 28 d., šeštadienį, 7 val. vakaro Kultūros židinio patalpose (361 Highland Boulevard, Brooklyn). Į atsisveikinimą rengėjai kviečia atsilankyti New Yorko lietuvių organizacijų atstovus, visuomenę bei buvusius prel. Končiaus bendradarbius ir su juo asmeniškai šiame pobūvyje pabendrauti.

NIJOLĖ GRYBAUSKAITE BAIGĖ TEISĖS MOKYKLĄ

Š. m. rugpiūčio mėn. 27 d. Cleveland Marshall College of Law suteikė Nijolei Grybauskaitei Juris Doctorate laipsnį. Ši jauna advo-

VIRŠUJE: Clevelando skautės, skautai ir jūrų skautai stoja ryklavę Tėvų Pranciškonų stovyklavietėje Wasaga Beach, Kanadoje.
V. Bacevičiaus nuotrauka

KASDIENINIAM TARYBINIAM STALUI

Vilniuje išeinančio žurnalo "Švyturio" korespondento pasikalbėjimas su LTSR Mėsos ir pieno pramonės ministru M. Bukliu suteikia dailinę sampratą apie ok. Lietuvos mėsos ir pieno produkcijos bėdas ir būtinas viltis.

Sakome "būtinasis viltis", nes visados optimistiniai tikima, kad penkmetis pataisys "deficitą". Tačiau, kasdienos problemos visad opesnės už bailias ir karais fiktyvines ateities vizijas. Todėl labiau ir ši klausime į tuos ministro pareiškimus, kurie liečia dabar esančią padėtį.

Lyginant su 1965 metais, tai yra su pereito penkmečio periodu, tvirtina M. Buklys, mėsos ir pieno pramonės produkcija padidėjo 53 procentais. Savo didėjimo nuošimčiais ok. Lietuvos produkcija pralenkusi ok. Latvijos ir ok. Estijos produkcijos vidurki.

"Šiuo metu per pamainą galime pagaminti 475 tonas mėsos", — patikina Buklys.

Tai, esą, dėlto, kad per praėjusį penkmetį pradėjo veikti Klaipėdos kombinatas, Tauragėje — paukščių perdirbimo

cechas, Šiaulių dešrų cechas ir įrengti šaldytuvai Kauno ir Alytaus mėsos kombinatuose.

Pagal ministro žodžius, atrodo, kad Kaune ir Alytaus mėsos kombinatai veikė be savo šaldytuvų, tol, kol šaldytuvai nebuvo įtraukti į penkmečio statybų planą!

Tačiau, atsiminus, kad Lietuvoje yra 3 milijonai gyventojų ir, kad būtinas mėsos eksportas į "draugiškas" respublikas, matyti, kad kiekvienai burnai netenka sočių mėsiškų pietų. Mėsos pramonė ir po kelių penkmečių stovi deficito ženkle. Juo labiau padėtis rimtėja, kad ministras prispažįsta: "turimi įrengimai susidėvėję, pasenę".

— Bloga pakrovimo ir iškrovimo padėtis: mechanizuota tik 55 procentai dirbų. Todėl čia dirba neleistinai daug — apie 18 procentų darbininkų. Daugelis darbų (mėsos pramonėje 60 procentų, pieno 45 procentai) vis dar atliekami rankomis. Dėl to kenčia darbo našumas, be to negalime apdoroti visų žaliavų, kurias mums tiekia respublikos ūkis.

Toliau skundžiasi M. Buklys:

— Vidutiniškai per metus atnaujiname tik 10-12 procentų pasenusių įrengimų. Tai aiškiai permaža...

"Švyturio" korespondento pašnekesys su M. Bukliu įneša trupinėlį šviesos į labai painų realybės ir fantazavimo mišinį, kuo pasižymi deklaratyviniai tarybiniai pranešimai apie bet kurios šakos industriją. Dažnas maskavimasis pasilyginimais su praeitų metų gamybos nuošimčiais, nesuteikia realaus gamybinio vaizdo. Juo la-

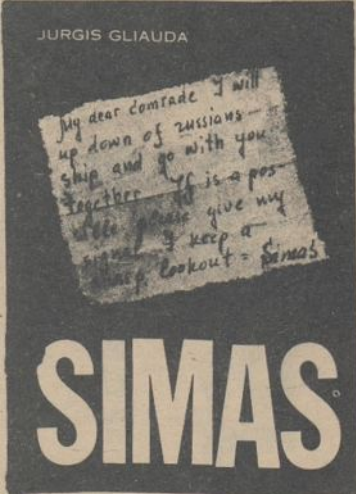
biau matomas esamos padėties stelbimas būsiančiojo penkmečio atsiekimais. Čia jau tarybiniai pareigūnai drąsūs ir arogantiški skelbti savo visuomenei "kas bus, kas bus pastatyta, kas bus atsiekta".

Tai jau primena seną anekdotą, skambėjusį sovietams išiveržus į Lietuvą:

"Ar jūs turite apelsinų?" — klausia rusas.

"Trys fabrikai apelsinus gamina, ir dar trys nauji statomi" — buvo gautas atsakymas.

Kada mėsos ir pieno pramonės ministras M. Buklys pagavo pasikalbėjime ateinančiojo penkmečio ateinančiojo penkmečio laimėjimų žirgelį, ir jis tuoj pat susigundė kalbėti apie ... tris apelsinų fabrikus. (st)

Kaina 3 doleriai. Gauinama Dirvoje ir pas platintojus.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

L.S.T. KORP! NEO-LITHUANIA S U V A Ž I A V I M O 1971 M. RUGSĖJO 4 IR 5 DIENOMIS DAINAVOJE, MANCHESTER, MICHIGAN DARBOTVARKĖ

RUGSĖJO 4 D. (ŠEŠTADIENĮ)

- 3-5 val. Suvažiavimo dalyvių registracija.
- 5 val. Suvažiavimo atidarymas — himnas, pirminko žodis; paskaita; sveikinimai.
- 6 val. Vakariėnė.
- 7 val. Pirmas darbo posėdis.
Darbo prezidiumo sudarymas.
Komisijų sudarymas: mandatų, nominacijų, rezoliucijų, ir spaudos.
Pranešimai: pirminko, vicepirminko, sekretoriaus, išdininko, arbitro ir nario kultūros ir spaudos reikalams, garbės teismo, stipendijų ir šalpos fondo ir revizijos komisijos.
Diskusijos dėl pranešimų.

RUGSĖJO 5 D. (SEKMADIENĮ)

- 10 val. Pamaldos.
- 11 val. Iškilmingas posėdis — stovyklos uždarymas.
- 12:30 val. Pietūs.
- 2 val. Antras darbo posėdis.
Korp! padalinių pranešimai.
Diskusijos dėl bendros Korp! veiklos.
- 6 val. Vakariėnė.
- 7 val. Trečias darbo posėdis.
Mandatų ir nominacijų komisijų pranešimai.
Rinkimai: Vyr. Valdybos, Kontrolės Komisijos, Stipendijų ir Šalpos Fondo, Garbės Teismo ir Tarybos.
Rezoliucijų ir spaudos komisijų pranešimai.
Klausimai ir sumanymai.
Suvažiavimo uždarymas.

GERIAUSIAS VEIKLAS APIE LIETUVĄ ANGLŲ KALBA, redaguotas dr. Alberto Geručio, 460 psl. Kaina 12 dol. Užsiskaitant per LNF — 10 dol. Čekius rašyti: Lithuanian Independence Fund, Inc., 87-80 96 St., Woodhaven, N. Y. 11421.

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.